

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-társasága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona,
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A házasságtörés büntetése hajdan és most.

Irtó: K. Nagy Sándor.

A napokban folyt le egy törvényszéki tárgyalás, melynek alapját a házasságtörés képezte. A megcsalt férj lelőtte — nem a házasságtörő asszonyt, hanem — a családát a nem is tettenkúpáskor, hanem egy pár nap múlva. És az esküdtek felmentették a bosszuálló férjet.

Hajdanában nem ment ez ilyen könnyen. (Igaz, hogy nem is esküdtek itéltek a főbenjáró bűnökben.) A férj bosszúja nemcsak a szeretőt, hanem a házasságtörő asszonyt — azt majd csaknem egyedül ez — ellen irányult. Még ezt is csak tettenérés esetén ölthette meg a férj büntetlenül, abban a régi kegyetlen időben is, mikor a férj még valóságos ura, parancsolója volt feleségének és a feleség valóságos rabszolgája volt a férjének. Arra azonban, hogy a megcsalt férj büntetlenül ölthette volna meg feleségének büntetését a házasságtörésben: nem találunk törvényes nyomokat, legalább a mi törvényeinkben nem.

De mégis találunk a régi szász törvényekben, a melyek a házasságtörésről következőleg intézkednek:

„Az, a ki megsértettnök tartja magát, közzé össze a két paráznának erős kötelekkel, vigye így összekötözvé az akasztófa alá, tsináljon ott hét lábnyi hosszú és magasú gödröt, hintse meg a fenekit tövisekkel, azután vesse őket a gödörbe, úgy, hogy az asszony mezítelen háta essen a tövisekre. Azután mindkettőjököt hintse be talánokkal a tövisekkel. E megélévén, eggy hegyes kúrót verjen által mindkettőnek testen, mindaddig, míg a földbe is mélyen be nem megyen a kúró. Azután pedig, akár haltak meg, akár nem, temesse bé az árkot földdel.»

Eddig van a törvény, melyhez hozzá teszi az 1790. évi *„Mindenes gyűjtemény III. negyedik. 207-ik lapja* — a honnan ezt kiírtam — hogy: „Ha mindazokkal úgy bűnnének, a kik ebbe a bűnbe esnek a azok a kúrók mind körülülnének a megélednének: bizonyosan megöltésdnék a fű.»

Úgy látszik, hogy a morok is hallották hírét azoknak a régi szász törvényeknek a nem akartak sokkal hátrább maradni a szászoktól.

Morvaországban ugyanis a házasságtörőket dohosz mellett körülhordozták a községben és az asszonynak kecsikenővel bekenték a fejét és úgytollal meghintették.

A Frankfurtban 1598-ban megjelent *„Strafbuch*» című büntetőjogi könyv szerint: „a ki hajdan vagy házasság személyekkel az isten parancsa, esküje, becsülete és hűsége ellen vétene, az egyszerűen kemény fogsághu tétessék, első ízben egy hónapra, néhány pénzzel való büntetésen kívül kenyeren és vizen tartassék, azután a legközelebbi plebánia-templomnál három vasárnapon egymásután égő gyertyával, meztelen karral és azon levő vesszőkkel vasban a templom elé álltassék.»

De ez sem mindennapi ítélet, a mi itt következik.

Franciaországban a toulousi felebbviteli bíróság 1500 szept. 12-én egy nőcsuhitót, a ki házasságtörést követett el, arra ítélte, hogy „a templom előtt térden állva, egy ingben, hajdan fűvel a mezitláb, kötéllel a nyakán a kezében égő viaszfáklyát tartva, bocsánatot kárjen Istentől, királytól, az igazságtól; mi megtörténvén, az igazság végrehajtójának fog átadotni, ki őt Antiques városának utcáin és utczaszegletei előtt eljártatván a kötéllel nyakán, M. G. (a kinek nejét családította a ugyonát magához ragadta) háza elé vezetendi, hogy egy ott felállítandó akasztófa alá felakasztassék a megfojtassék, teste pedig megégtessék.» . . .

Ha visszatekintünk a régi római világába, úgy látjuk, hogy a régi római törvények szerint jogu volt ugyan a férjnek a házasságtörésen kapott nejét kivégezni, de a nő büntetését csak akkor, ha saját házában tetten érte azt a nejjével való paráználkodáson, más esetben nem, ha a saját házában kívül tetten érte volna is a büntetésüket. Azonban Augustus császár már elvette a férjnek ezt a bosszuállási jogát és elrendelt, hogy a házasságtörés bűne felett a bíró ítéljen a a büntetés pullos által való halál volt.

(Közbe legyen mondva, a régi római hitvesek hűségét még ez a rettenetes büntetés sem nagyon óvta meg, mert meg van írva abból a korból, hogy Itómában csak egyetlen év alatt háromszor házasságtörés felett ítélkezett a bíróság.)

Pedig a házasságtörésnek a régi rómaiaknál másféle hátrányai is voltak. Nevezetesen: a házasságtörő assz-

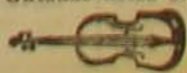

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocska és a szabadelmázi Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Honvédség és a szabadelmázi Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket, Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása szakosítottak. Arjegysek minden hangszerről külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

szonyt csábitó nőül nem vehette, még abban az esetben sem, ha csak egyedül került kiróság elébe a csábitó a az ítélet az elcsábitott asszonyra nem terjedt ki; a házasságtörésben elmarasztalt nő nemcsak a csábitóval, hanem semmiféle tisztességes emberrel nem léphetett házasságra; a házasságtörők egymás után végrendeletileg sem örökölhettek.

A házasságtörés miatti panasz már a régi rómaiaknál is első sorban a megcsalt férjet illette a belátására volt bízva, hogy akar-e panaszt tenni neje ellen vagy megbocsát neki; sőt a feljelentést is visszavonhatta. A feleségnek nem volt joga panaszkodni férje hűtlensége a házasságtörése miatt a régi rómaiaknál. (Látszik, hogy azokat a törvényeket is férfiak alkották! — sobjantana fel valamelyik feminista-apostol a talán nem egészen alap nélkül.)

Azonban a régi rómaiak idejében — abban a különben erkölcsetlen világban — volt egy olyan kor, midőn kényszerítve volt a megcsalt férj, hogy házasságtörő nejét magától elhajtja vagy bírósággal elítéltesse a erre neki 60 napi idő engedtetelt, a melynek elteltével bárki vádat emelhetett a bocsátelen pár ellen, még maga a bűnös asszony apja is a az elnéző férjet koritónak tekintették. Csak ha öt év elmúlt már az utolsó házasságtöréstől számítva: nem volt tovább üldözhető a házasságtörés.

Azt kérdezik, hogy hát nálunk, a lovagias magyar nemzetnél, hogyan bántak el a házasságtörőkkel?

Ne hát he kell vallanunk: nem mindig lovagiasan. Kitészik ez a következő legrégebbi törvényeinkből:

Szent László I. könyve 13. és 20. cikke szerint:

Ha valaki paráznaságban talált feleségét megöli: azért isten előtt számoljon; ha mégis a nőnek atyjafia ellene kellvén, azt igazságtalanul ölte meg: a dolog törvény előtt vizsgáltaasék meg, szomazédaik mindenkép kérdőre vonatván, vajjon férje nem viseltetett-e hozzá utálatlalt a vajjon nem támadott-e paráznalkodásról már előbb is némi gyanu az asszony ellen? És ez az okosság megállása szerint ítéltessek el. Ha pedig a férj házasságtörésen kapott nejét törvény elébe állítja: a vétkes asszony egyházi törvények szerint bűnhődjék.

Kálmán király I. könyve 58. cikke szerint:

A házasságtörés egészen a püspök ítéletére bízatik.

Hármas törvénykönyv I. rész 150. cikke szerint:

A házasságtörés esetében a férj parázna feleségének fejét kérheti. Azonban a férj ezen kérelmét nejének csak azon paráznaságáért teheti, mely legelőször jött tudomására, úgy, hogy ha azt nőki akár világos szavakkal, akár tettel, t. i. későbbi együttélés által megbocsátotta, bármely számos paráznalkodásért sem kérhet többé ellene halálbüntetést.

Ezzel a kéréssel csak a férj élhet a neje ellen. (Tebát a mi őseink is szemet hunytak a férj hűtlenségre!)

Csak a XVIII-ik század végén akadunk nyomára annak, hogy a szegény megcsalt asszony is panaszkozhatott házasságtörő férje ellen. Legalább így van ez megírva abban a régi könyvben, melynek ezime:

Közönséges törvény a vétkekről és azoknak büntelésekről Budán. 1788. Második rész.

A ki a törvényes Házasságnak kötele által egy Hitves-társához kapcsolva és ez által a házassági hűségre lelevén kötelezve, más szabad, vagy hasonlóképpen házasság személytel teatiképpen elegyül. házasságtörésbe esik. (44. §.)

Ennél a vételnél a Polgári Törvénytörök soha no avassa magát hivatallyaképpen a dologba, hanem csak akkor, ha a meghántott rész a férjfiu, vagy az Asszony bírói vizsgálatat nyilvánvalóképpen kér, és hűntetést. De meg ezeket se kell meghallgatni, ha az ollenök elkövetett bosszuságot, minekutanna megtudták, vagy nyilván, vagy a házassági elegyülésnek folytatása által meg-hotsátottak. (45. §.)

A Házasságtörésnek hűntetése a veréssel való fenyték, vagy az ideig való és a hűjt által megsúlyosbittott fogaág. A büntetés elenyészik legottan, ha a megbántalott Rész a Házasságtörőt visszaveszi és vele úgy-mint Házastársával, élni akar. (46. §.)

A polgári büntetéseknel a veréssel való fenytéket vagy egyenesen büntetés gyanánt lehet kiszabni, vagy csak úgy, hogy általa más valamely büntetés megsúlyosittasson. Ez a fenyték mindenkor nyilván történyyén. A verésnek garádtitsai a polgári vétkeknél következőndőképpen határozatnak meg: Férjfiunak egyszerre nem szabad több ütést adatni ötvennél mogyorófa páltzával, az Asszonynak nem többet harminctznál ökor inből tsináltt ostorral (bikatsackkel) vagy vesaszövel. Ezeket az ütéseket soha sem kell a vétkesnek hátára, vagy tzombjára, hanem saróra adni; mire nézve ötlet egy padra fektetni, és ki kell nyujtani. A végzésben mindenkor ki kell tenni az ütőseknek, és annak tulajdonképpen való számát, hányaszor ujittasson meg az ilyen fenyték. (11. §.)

A fogaágot hűjtal lehet megsúlyosítani, úgy, hogy az arra íteltottnok, még a fogaágban vagyon, no engedtesen a kenyőrnél és viznél másféle táplálás. (16. §.)

Ugyanilyen képen olvassuk ezt a Georch Illés által Pozsonyban 1804-ben kiadott: *Honrygi törvény*-ben, melyben a következők foglaltatnak:

A fenn álló helyes házasságot is felbontja a házasságtörés, mely esetben a megcsértelt hitves panaszt tővén a világi törvény előtt, és hitvesének házasságtörését nyilvánaságosni megmutatván hathatósan törekedhetik arra, hogy a köztők volt házasság egészen elmuljon. (127. §.)

Semmivő teszi a következőndő házasságot mirtul a két vendbelieknel az eleve való házasságtörés. A házasságtörő szomaly özvegyaságre jutván, éppen nom kelhet őaszvo előbbeni parázna társával. (133. §.)

A legjobb órák,

legszolidabb ékszeretek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kézspénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
javítások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

Mi történik a fennálló helyes házassággal, ha valamelyik hitves idogennel paráználkodik. A Római közönös hitűeknél ezen környüállás nem bontja fel a házasságot, hanem a hitvesnek olválása ezen esetben megengedlotik, úgy kívánván a megsértett fél; ámbar a házasságtörő keményon is megfenyittetik a világi hatalom áltolja más vallásbelioknek pedig olegendő ok ez a fenn álló helyes házasságnak felbontására, ha a megsértott fél úgy akarja. (154. §.)

De nem koresheti ez okból az olválást az, a ki ezen hünt, tudván azt, hogy nyilvánoságon, vagy alattomban a házassági békés lakás és hitves szándékból eott közösködés által elengelte, vagy maga is ugyanabban bűnds. Mindenkor visszafogadhatja azonban az ártatlan rész a bűndet, ha jobbulását roményli, sőt ha jobbulását látja, a korestény feleharáti szeretet is javasolja annak visszafogadását. Egyedül pedig csak a házasságtörés adhat okot a rész szerint való örökös olválásra. (160. §.)

Az özvegyesgre jutott házasságtörő nem törvényesítoti meg törvénytelen gyermeköt, ha mindjárt azután összevo kelne is előbboni parázna társával. (177. §.)

*

És így mi a XVIII. század végén és a XIX. század elején mégis lovagiasabbak voltunk a házasságtörés kérdésében a különben is könnyüverü francziáknál, a kik a megcsalt férj kezébe tették le a házasságtörő asszony s a tetten ért esábitó életét, de a házasságtörő férj büntetlenül maradt.

(Végo köv.)

A bizonyítékok ereje.

(Irtá: dr. Svoróik Honrik es. kir. törvényszéki jogyzó. Először megjelent a Haus Gross-főle Archiv-ban.)

Magyarra átdolgozta: **.

Az eddig megállapítottuktól otekintve, a számos tanuk kihallgatásán a következőket eredményezte.

I. Községnek 21 lakosa (kik október 27-től 28-dikára való éjszakán, szombatról-vasárnapra a koresmákban voltak) bizonyítja, hogy éjszaka L. háza előtt othaladtak, de som világosságot, sem egyéb gyanus dolgot nem vettek észre.

A koresmáldogatók természetesen különböző időben indultak hazafelé s így az éjjeli tíz és hajnali két óra közötti időre állottak adatok rendelkezésre.

Tanuk bizonyították továbbá, hogy az elhunyt nő sokat éirt L. férjének kiesapongó élete miatt s ennek nehány darva, kíméletlon kijelentésére is emlékeznék. Így a felesége sírján imádkozó egy ismerősét a következő szavakkal gunyolta: abuta vagy, hogy odaállsz feleséged sírjához rimázkodni; nem szorencsétlenség, ha az embernek meghal a felesége, hiszen elég asszony van még a világon, én minden nap egy másikkal szeretnék érintkezni, ha az én feleségem ma halna meg, nem törődnek veles.

A védőnek azon állítása, hogy a haltán talált vérnyomok esetleg állati eredetűek lehetnek, a szakértők

által megdöntötett, mert a megejtett vizagát szerint a kérdéses foltok feltétlenül emhervértől származnak.*

L. különben maga gondoskodott arról, hogy njalib gyanura alkalmat adjon. Egy közvetlen szabadlábbon való helyezés előtt álló rabnak egy czédulát adott azzal az utasítással, hogy a czédula tartalmát írja le s küldje el az anyósának.

A levél a következő: Kedves asszonyság! Csak azt akarom mondani, hogy nem L. a gyilkos, hanem én. Hogy mi a nevem, azt nem mondom meg, mert bosszumat kitöltöttem s mindháromt agyonütöttem. Ha őt is megcsiptem volna, már ő sem élne. A hátsó ajtó mellett két balta állott, az egyiket megragadtam s a hálószobába monvo az alvókat agyonvertem. Azután a fiókot raboltam ki, midőn azonban a fehérnemű-szokrény kiürítéséhez akartam fogni, lépéseket hallottam s megszöktem.

A megszabadult feyencz a levelet a törvényszéknek adta át.

Kikérdezésakor L. tagadta, hogy a vizagálati fogságból levelet irt volna, tagadta, hogy egy ilyen bárkinék is kézbesítésre átadott volna s azt is tagadta, hogy papíros lett volna birtokában.

A levélpapírosról alapos vizagálata után megállapítottott, hogy az ugyanaz, mint a milyent L. Antalnak régi gazdája használni szokott s még szorgosabb vizagát után a sorok között egy oly tollvonás is találtott, mint a milyent L. régi gazdája novének aláírásához füz.

L. erre bandta derekát és beismerste, hogy a körlése sorokat ő irta. Azzal mentegetődzött, hogy a levelet elkoacredelésében akarta kicsempézni, mert ártatlannak őrtzi magát.

A tanuvallomásoknak részletes felsorolását feleslegesnek tartom. Kiemelendő azonban az a lényeges körülmény, hogy W. Ágnes, ki a hullákat öltöztette és mosdatta, előadta, hogy a bizottság kikérdezése előtt a meggyilkolt L. Julia ügyében egy véres férfiingot talált s erre L. Antalt figyelmoztette, mire ez az inget eltávolította. Midőn később az említett asszony a hullákat a koporsókba tette. L. az inget azzal adta neki vissza, hogy tegye a koporsóba, mit W. Ágnes azonban nem tett, hanem az inget az erdőben elásta, hol az elő is találtott. A vérvizagát nem vezothetett már eredményhez, mert az inget az eső és hóól teljesen átáztatta s kimosta.

Itt említem meg, hogy W. Ágnes bűnpártolásért elíteltott.

Mint döntő bizonyíték szerepelt azon körülmény is, hogy a csendőrség által L. Antal házában tartott házkutatás alkalmával egy darab sárga papíros került elő, mely — a szakértők nyilatkozata szerint — azonos azzal a papírral, melybe a két darab arany csomagolva, a keztyűben elrejtve volt. A kutya őberségére vonatkozólag is sok tanu hallgattatott ki, kik egybehangzóan előndíttek, hogy a kutya egy kiállhatatlan kuvasz és azokat az embereket is megugatta, kik a házhoz tartoztak; az éjjeli őrt még akkor is megugatta, hogy ha éjszaka egész esendosen a ház előtt oballagott.

* A gyanus foltokból készített 1-8 %-ókos konyhasóoldathoz egy, imótolon emhervérrel baoltott kísérleti nyul szoruna tétott. Ot percz után homályosodás, később pedig pahelyszorú lerakodás volt a kivonatan észlelhető. Állatvérrel készített oldattal eszközölt ellenpróbkáknál az oldat tisztu maradt.

Ha fáj a feje

no látavózzák, hanem
használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást omlasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíté Beretvás Tomás gyógyászorész Kisposton. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai esállítás.

L. Antal mindezek dacára nem volt beismerő vallomásra bírható s az esküdtek egybehangzó igazmondása alapján háromezoros gyilkosság büntetésében hűnösnek mondatott ki s balátra ítéltetett.

*

A leirt eset több irányban igen tanulságos.

Mindenek előtt ezembetünik az eddig — sajnos — nem eléggé méltányolt, megdönthetetlen adatokat szolgáló és a tanubizonyítékoknál jóval nagyobb borderővel bíró tárgyi bizonyítékok fontossága.

Sokkal fontosabb és méltóbb a csendőrhöz, ha szorgalmasan gyűjti a tárgyi bizonyító adatokat, mint hogy ha idejét arra fordítja, hogy körmönfont művészettel a gyanúsítottól a beismerést kicsalja vagy kierőszakolja.

A gyanúsítottnak azon szinpadias felezőlitása, hogy érintse kezével a meggyilkolt testét s bason, csendőrhöz nem méltó kísérleteket hagyjuk a középkoroknak! A csendőr tudománya és művészete másképpen mutatkozzék.

A csendőrnek azon „dicsősége”, hogy a gyanúsítottat kimondhatlan fáradsággal beismerésre bírta, igen kérdéses, mert hiszen — jól tudjuk — a nehezen kierőszakolt vallomás bármikor vissza is vonható s akkor a csendőrnek egész fáradsága hiábavaló volt s eljárása — joggal — ferde megítélésnek teheti ki.

A méhészet hajdan.

II.

A germánok is 400 évvel Kr. előtt ismerték már a méh hasznosságát, a miről az ó-német hitregék is tanúszkodnak. A méh házi gondozása hihetően a római uralom idejében kezdődött náluk. A görögökhöz és rómaiakéhoz hasonló méhészkedési rendszerükből következtethető ez. Még a XV. században is Columella és más római író méhészeti munkáját használták, mert saját irodalmuk egészen a XVI. század végéig nem foglalkozott a méhészettel.

A germánok fölfogása téves, sőt babonás volt a méhészetről és még ezer esztendővel később sem tudtak annyi igazat a méhről, mint a görögök és rómaiak. Babonás hiedelmeiket a méhészet szabályozásáról szóló középkori törvényeik, sőt a XVI. században megindult méhészeti munkáik is elárulják. Egyik német méhészeti író mondja, hogy még a XVII. században megjelent német méhészeti könyvekben is csak úgy hemzseg a sok babona.

A germánok, nyugati gótbok, szlávok, frankok stb. a mézet szintén isteni eledelnek, a méhet pedig szentelt

állatnak tartották; törvényekkel védték, pusztítóját szigoruan, a méhtolvajt kézcsönkítással, a későbbi század törvények meg éppenséggel balállal büntették.

A germánok méhészetének a kereszténység fölvétele adott nagyobb lendületet. A méz és viasz Isten dicsőítésére rendelt áldozati tárgy volt a keresztény oltárokon. A germánok, frankok és szlávok népbite egész legenda-kört alkotott a méhről, beleillesztette a hit világába, ott-hont adott noki a családi életben; viselkedéséből titokzatos dolgokat jósoltak; a méh alakját pajzsaiikon viselték, a méhkasát pedig testületi jelvényül és templomaik külső díszítésébe használták. A méh az egyházban a családi életben a legezabb erények kifejezője, az egyházi és világi legfőbb hatalom szimbóluma, az uralkodók öltözekeinek az ékossége volt. (I. Napoleon is arany-méhoket hímeztetelt császári palástjára.)

Kis Pipin különös gonddal karolta föl a méhészetet. Nagy Károly pedig elrendelte, hogy saját gazdaságában is foglalkozzanak a méhészettel és alattvalóit is kötelezte erre.

A szerzetesek buzgón méhészkedtek és terjesztették ezt a hasznos foglalkozást. Az egyházakat, intézeteket és papokat bizonyos bányad illetve a méhtermékekből és rajokból. A méz és viasz világkereskedelmi cikk lett és becsesebb volt, mint azelőtt és azóta valaha. Az egyház a viaszgyertyák ezreinek a ragyogó fényözönében magasztalta az Urat.

A reformációval alapított új vallásfelekozetek templomaiban fölölegessé vált a viasz; sőt a katolikus egyház oltárain is viaszpótló anyagokból készült gyertyák kezdtek már égni. Rohamosan következett aztán a cukor, a sőr, a különféle szezese italok, a déligyümölcs, édesítő- és világító anyagok különféleségének a használatára, hogy a méz, méhsőr és viasz uralmát lenyomja. Ezután már csak tengődött a méhészet, míg a tenyészetés rendezere el nem következik.

Ausztria méhészetére Mária Terézia idejéig alig fordítottak figyelmet az uralkodók. Annál többet tett érte a jeles császárnő, kinek a méhészet terjesztését célzó patensei és ösztöndíjalapítványai áldásosnak lehetnek volna a méhészetre, ha üdvös intézkedéseit fia, II. József, a ki nem igen lelkesült a méhészetért, jórészt vissza nem vonja.

Mária Terézia jótékony gondoskodásai mégsem virágoztatták föl Ausztria méhészetét, mert a változott viszonyokkal szemben nagyon is érezhető volt, hogy a tonyészítés akkori rendezere mennyire nehézkes és mert a tökéletesebb szakértelem hiánya mellett a helyesebb irányt sem ismerték még.

Talán e miatt csappant meg annyira II. József, még inkább II. Lipót és hovatovább annál erősebben a többi osztrák uralkodó jóakarata a méhészet iránt, mely magára hagyottan a tökéletlenség fakó szekerén döcögött egészen Dzierzon idejéig, a mikor a fölbuzdulás lángja ott is fölcsapott és lelkesedésre hevítette az osztrák méhészeket.

A szlávok minden nemzetnél áhitatosabb kegyelettel tisztelték és gondozták a méhet A ki csak egy méhet is megölt, átkos gonoszságot követett el, a méhtolvaj pedig balállal lúnhódott. A viaszt kizáróan csak gyertyaöntésre és szent célokra volt szabad használni. A világ-szerzte nagyban fogyasztott méhsőr helyett szivesebben élvezték a szlávok az ő mézzel készített sajátlagos szezese italaikat.

A magyar királyi csendőrség szives figyelmébe!
Minden csendőr, ki órát, ékszer, gramfont vagy bármily más cikkelt akar vásárolni, nálam következőképen bemutatheti: 40 kor.-ig havi 4—5 kor., 60 kor.-ig havi 5—6 kor., 80 kor.-ig havi 7—8 kor., 100 kor.-ig havi 9—10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyezség szerint. Az órákat 10 évi jóállás, feltétlen tisztességes kiszolgálás. — 1 gramfont kitűnő kivitelű, 20 darabban (10 nagy dupla toszel, 100 tóval), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél szivesen hához jövök, miután évi bérletjegyem van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Gyözd Nándor és Tsa
magyar műórás és műtővös
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

II. Vilmos német császár Karapancsán, a sokáéz nép között.

Nemzetünkkel is, őseink nomádéletétől napjainkig, elválhatatlanul együtt volt a mébecske, melynek gondozása és szeretete annyira összefort lelkületünkkel, hogy a kis bogárkához fűződő viszonyunk családi, társadalmi, egyházi, sőt nem egyszer állami életünk jelenségeiben is kiválóan szerepelt.

Ezer esztendő túlbaladt nemzeti létünk óta élünk együtt a méhvel, hogy boldogulásunkat elősegítse és örömünket gyarapítsa. Lényeges része van társadalmi céljaink előmozdításában; iparunk és kereskedelmünk föllendítésében pedig hazánk határain túl is szárnyaltatja hírünket. Ott szerepel az egyház méltóságának, a templomok ékességének, a hitélet áhitatának a növelésében, a Mindenható magasztalásában, az enyhületet kereső lelkeknek Istenhez való emelkedésében. Fontos tényező már a régi századok gazdasági rendszerében; tekintélyes jövedelmi forrása a módos várurnak és vagyonos földesúrnak; kenyérkereső társa az egyszerű jobbagynak és szegény zsellérnek. Számbavett javadalmat hajt a fejedelemnek, s a kincstári bevételek gyarapításában, sőt a hadviselési költségek fődözésében is részes.

Az emberiség javát ennyiféle irányban szolgáló méh iránt elő szeretet kegyelletté vált a magyar lelkekben. Kedvesen tanúskodó jele ennek, hogy mintegy 28 magyar helynév viseli a méh emlékét, a múltban ápolttársadalmi rend pedig megvetette és törvény sujtotta a mébpszítót és méhtolvajt.

A történelmi hagyományok említik, hogy elődeinknek az ázsiai ősbaza erdőségeiben bőven talált méz kedves csemegéjük volt és már akkor is nagyra becsülték a méhet.

Kétségtelen, hogy a honszerzéskor itt lakott népeknél a méhtartás bizonyos rendszere divott; de alig hihető, hogy Árpád népe, mielőtt a bonfoglalás nagy művet befejezte s állandóbban megtelepedett és szelidebb szokásokat kezdett, a méhek gondozására is ráérbetett volna. Hogy mikor és mi módon fogtak eleink a méhészkedéshez, arra nézve csak sejtelmünk lehet, de bizonyító adataink nincsenek. Nagyon valószínű, hogy a földművelésre irányított odaadóbb igyekezet közben a már hasznosnak ismert méhészetre is ügyet vetettek. Kezdetben nálunk is — természetesen — csak az úgynevezett erdei méhészet divott.

Később levágták a fatörzset, melyben a méh tanyázott és lakásuk közelében helyezték el; a szaporulatot, azaz a rajokat pedig odvas fák hazahozott törzseibe, vagy kivájt tönkökbe fogták. Az ország hegyes-erdős részein még most is méhészkednek ilyen tönkökben. A fa törzsének a kivájása hovatovább elmaradozott azonban, mert deszkából hamarabb és könnyebben összeróhatták a köpüt, mely ma is használatos hazánk keleti és éjszaki vidékein. Más tájakon meg, a hol a faanyag nehezebben volt megszerezhető, különféle anyagból más- és mászabású méhblakásokat készítettek.

A magyarok haszonnal űzött méhészkedésének kezdete tulajdonképen a kereszténység terjedésével egyidőre esik. De ekkor már kormányzási gondoskodás tárgya volt. Szent István apátságokat és kolostorokat alapító leveleiben a méhészetről, a méhek kezelőiről és a viaszkészítőkről is gondoskodik; a monostorok javára méz- és viaszjárandóságot biztosít, minek beszolgáltatására kötelezi a népet; szigorúan elrendeli, hogy a kolostorok lakóit a méhészkedésben háborgatni senkinek sem szabad.

Szent István utódai még fokozódóbb figyelmet fordítottak a méhtartásra. Üdvös rendelkezéseiket nemcsak a monostorok lakói, de a méhészkedő világiak is élvezték. I. Andris egyik oklevele már a barkácsolást szabályozza. II. Béla az egyházak méz- és viaszjárandósága mellett a saját udvara számára is rendel mézjavadalmat. II. Géza és IV. Béla a mezkereskedelmet szabályozzák. Általában az árpádházi királyok messzemenő kedvezésekben részesítették a méhészetet s a méhészet terjedése érdekében sok üdvös intézkedést tettek, hihetően az egyházak javára rendelt méz- és viaszdzésma biztosítása végett is.

Ebből kifolyólag már első királyaink idejében számottevő arányt öltött a méhészet. Ezt bizonyítja az is, hogy II. Géza követe, Adalbert, mielőtt ura megbízásából Sicília királyához indult volna, távolléte idejére méheinek a gondozása felől intézkedett.

Az árpádházi királyok jótékony gondoskodásából föllendült méhészet terjedését az akkori állapotok is előmozdították. Akkor és még sokáig semmi egyéb édesítő anyagot nem ismertek, mint a mézet, mely egymagában is nemcsak legkedveltebb csemegéje, de nagyban fogyasztott tápláléka, élelmi czikke is volt a magyarnak. Ezzel tették kellemesebbé úgy az egyszerű emberek szerényebb asztalára, mint a királyok dús lakomáira került csemegéket és ételkeket; mézzel édesítették italaikat és javították boraikat; mézből készítették a mébsört, mely nálunk is olyan kedvelt volt, mint a németeknél. Az egyház pedig egyáltalán nem nélkülözhetette a viaszt. Főbatóságai elrendelték, hogy a templomokban kizáróan méhviaszból készült gyertyák égjenek. A fokozódó viaszszükséglet biztosítása végett az egyháziak maguk is nagyban méhészkedtek és hiveiket is buzgón oktatták arra.

Ez a körülmény, valamint a világi batóságok támogatása és az árpádházi királyok üdvös rendelkezése olyan lendületet adott a méhészetnek, hogy akkor is már több méhkas volt az országban, mint most és a nép anyagi boldogulásának hathatós tényezője lett a méhészet.

A viasznak egyházi, háztartási és ipari célokra hovatovább általánosabbá váló használata annyira növelte a viaszszükséget, hogy a viaszszal fizetett különféle című adózás, valamint az elkövetett mulasztások, vétségek és kihágások megtorlása fejében kiszabott büntetéseknek és bírságoknak viaszban kötelező lerovása, úgy szintén a czébrendszerben történt mesterréavatásért járó díjnak viaszszal szokásos megfizetése pénzben nem is volt megváltható.

Hogy mennyire számontartott jövedelmi forrás volt az Árpádok korában a méhészet, az is bizonyítja, hogy a várjobbágyok tartozásai közt és a királyi bevételek sorában nem utolsó helyen állott a méz, méhsör és viasz; az ország különböző vidékein pedig királyi méhesek jövedelmeztek az udvarnak.

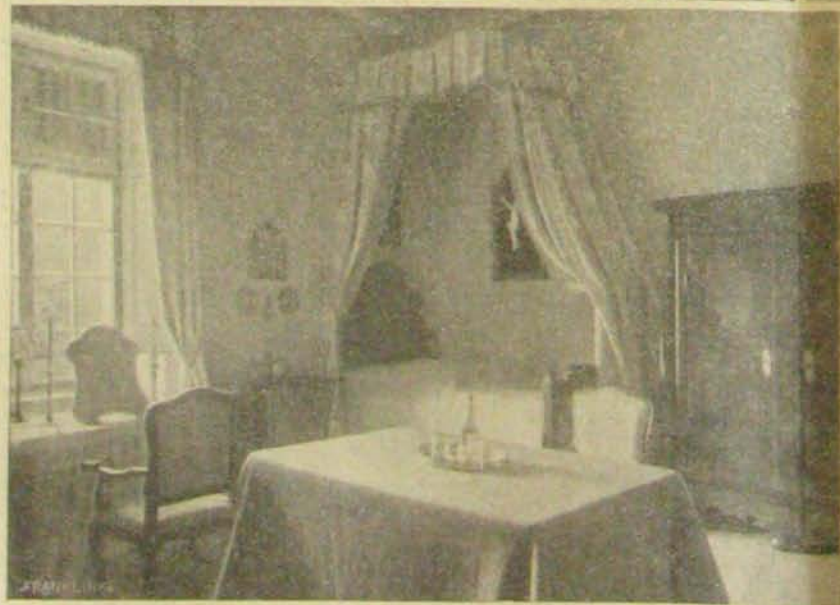
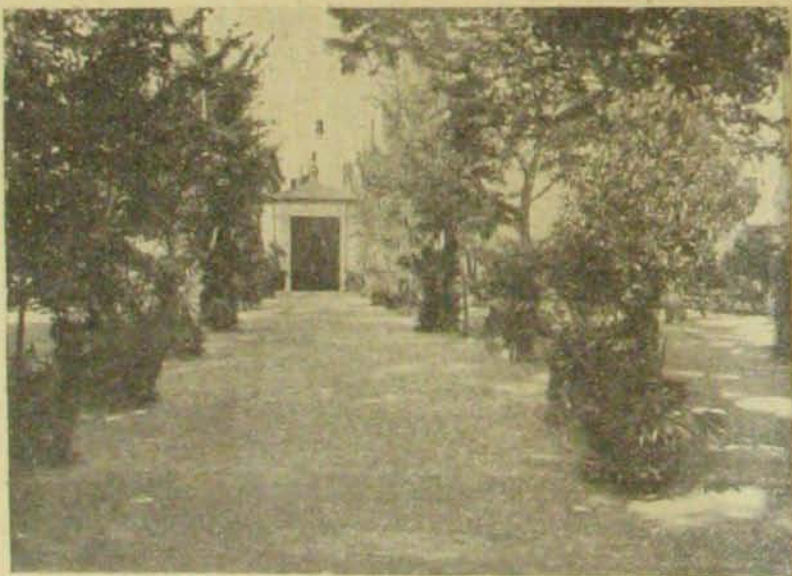
A méhészet terjedésével keletkezett új iparágak, mint a mézesbábsütés, mébsörkészítés, viasztermelés és földolgozás üzése, úgy szintén az ezekkel és a mézzel való kereskedés is megindult és kiváltságok élvezésével mindegyre szélesebb mederben folyt.

Nemzeti életünk középkorában még inkább emelkedett a méhészet és ezzel kapcsolatos ipar; az ebből megindult kereskedelem pedig már nemzetközi jellegűvé fejlődött. Uralkodóink újabb és újabb kedvezések és kiváltságok osztogatásával élesztették a buzgalmat. De

BUTOR

Kérszámított v. részletesítésre legjutányosabb áron
CHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 68—59.

BUTOR

A német esászár Baranyában. — Díszkőtor a hajóállomásánál. — A karapancsai új kastély. — A császár háló- és dolgozószobája a kastélyban.

a teberviselési képességre is hatni akartak ezzel. A méh-
termékekből a nemeseket megillető tized helyett Nagy
Lajos már kilenczedet rendel és ezt II. Ulászló is
biztosítja a nemesek javára. Az 1514. évi országgyűlés
a kasok száma után is elrendelte a kilencedik beszo-
gáltatását, a mely kötelezettség 300 évnél tovább ter-
belte a méhészeket, miglen az 1836. évi VII. törvény-
cikk eltörölte.

A kereskedelem élénkülését illusztrálja, hogy a nagy-
szoboniok szabadságot szereztek Nagy Lajostól arra,
hogy a város pecsétjével ellátott vinszkat a dunántúli
városok piacaira is elvihessék; a brassóiaknak adott
szabadságot meg már Velenczéig biztosított jogot a vinsz-
zal való kereskedésre.

KÉPEINKHEZ.

A német császár Baranyában.

Frigyes királyi herceg szíves vendégszeretete és a
baranyai őserdők nemesvad állománya immár negyud-
szeg vonzották hozzánk II. Vilmost, a németek hatal-
mas császáraját. A császár ugyanis szenvedélyes vadász
és eme szenvedélye kielégítésére egész Európában is alig
található alkalmasabb területet a Frigyes főherceg
bélyei uradalmaéhoz tartozó erdőségeknél, melynek vadon-
jaiban, különösen a Duna mentén elterülő karapancsai
erdőséghen ezrével él a gim- vagy nemeszarvas, úgy,
hogy téli időben egy-egy falkában 200 darabot is lehet
látni, köztük gyönyörűen kifejlett bikákat, melyeknek
agancsai súlyra nézve megütik a 10—11 kilót, hosszú-
ságra pedig a 100—120 cm. hosszú agancsok se ritkák.
Van ezenkívül a szobanforgó vadászterületen is is szép
számmal, a vaddisznó pedig már túlonúl is elszaporod-
ott. Ez magyarázza meg, hogy a német császár még
a Mohács-on fellépett kolera hírére se mondott le a
baranyai vadászatokról, pedig jóelőre is ismételtlen közöl-
ték vele magánaton és hivatalosan is. A császár mind-
ezek dacára megmaradt elhatározása mellett, mind-
össze csupán annyit változtatott eredeti utitervén, hogy
ezuttal elkerülte Mohácsot. A császár, megbízható fő-
hercegi vadászok kaleszolására mellett, naponként már
a kora reggeli órákban eserkészetre indult a valahány-
szor csak itt volt, úgy most is, igen szép eredménnyel
vadászott. De ezenkívül másként való szórakoztatásáról
is szokott gondoskodni a vendéglátó főherceg, a meny-
nyiben minden ilyen alkalommal 40—50 főnyi sokác-
leányt és legényt toboroznak össze a szomszédos Bács-
Bodrog megyéből, a kiknek, a magokkal hozott guzlicsai
banda nőitára járt, nemzeti tánczát; a kolót, mindig
különös érdeklődéssel szemlélte a Felsőleges Úr. S hogy
mily jól érzi magát a mulató fiatalság körében, nem-
csak a közöttük kiosztott bőkezű ajándékozás, hanem
képeink egyike is igazolja, a mely szerint ezuttal is
egy sokács szőpáddal karonfogva állt a fotografus
masinája elé. A további képeken a karapancsai új kas-
télyt és a császár dolgozó és hálószobáját, valamint a
bujáállománánál a fogadtatásra emelt díszsátozt mutat-
juk be olvasóinknak.

HIREK.

Adományok. A csendőrségi internátus javára újabban
a következő adományok folytak be: Tatár Gergely őrs-
vezető Kínpulajnyág 2, Bacsoni György járásörmester

Kőhalom 5, csendőrösök: Kőhalom 2, Uncakfalva
6:50, Székelyudvarhely 8, Burzauk 3 és Kiskapus 6:50 ko-
rona. Az eddig befolyt adományok összege: 2968 kor.
01 fillér.

Vitális ártalmatlanná tétele. Három hetet meg-
haladó izgalmas és a csendőrséget igazán fásasztó, sza-
kadatlan hajszá után, végre burokná került, a saját
könnyelműsége folytán tönkre ment a egykor közbe-
lének örvendett, jobbmodu emberből baramiává ved-
lett Vitális Imre, ki hosszas bujdosás után szeptember
24-én, a csendőrség ébersége dacára, módot talált
arra, hogy az anyósának szeptember hó 1-én általa
történt agyonlövése óta, nejének elköltözése által lakat-
lanná vált berettyószentmártoni bázába észrevétlenül
besurranjon, a hol ideiglenes menedéket remélve, hosz-
szas bujdosásainak fásadalmait akarta valószínűleg ki-
piheni és ugyancsak a hosszas bujdosása közben le-
rongyosodott ruházatának kicserélése után, egy a neje-
hez intézendő levelírásához fogott, miközben egy Szilá-
gyiné nevű nőirokna által — ki a házról visszahagyott
két sortés gondozása céljából ment a bázhoz, — fel-
fedeztetvén, kit Vitális otlétének avatatlank előtti el-
hallgatására és arra kért, hogy az egyik rokonánál tar-
tózózkodó neit hívja bázra. Szilágyiné Vitálisnak hallgat-
ást és nejének hazahívását ígérve eltávozott és a köz-
ség házához menve, ott Kolón Ferencz öz. őrmester,
ottani kiöltönytöparancsnokkal közölte, hogy Vitális
a lakásán tartózkodik. Az őrmester a közlemény vétele
után embereivel futólépésben a helyszínrőn termett és a
házat körülvétette. Ő maga a csukva talált pitvarajtót
berugva, a házba behalolt és az ugyancsak csukva ta-
lált szobanajtót megzörgetve, a henn tartózkodó Vitálist
megadásra és az ajtó kinyitására hívta fel; mire Vitális
egy a felhívó felé a csukott ajtón át irányzott lövéssel
folelt. Erre úgy az őrmester, a zárt ajtón át, mint az
ablaknál figyelő állást foglalt csendőr egyének, az abla-
kon át, több lövést intéztek a szobába. A lövésök után
a szobanajtaja is betörtvén, Vitális Imre egy ágyon
fekve több golyótól átsurva holtan találtatott. A Vitális
halálát okozó golyó visszaadta egy hetek óta izgalmas
romegésben élő vidék lakosságának, valamint az ő ül-
dőzésére vezonyelt csendőrségnek is nyugalmát és meg-
pecsételte egy a becsület útját, káros szenvedélyek által
elhagyott gonasztvő sorát.

Furfanggal párosult rablás. Domján Pál kertész,
nagyentmiklósi lakos, szeptember 15-én az óbecsei
őrsön megjelenve, azt panaszolta, hogy 14-én este az
Óbecse és Bácsföldvár közötti utvonalon töle ismeretlen
tettesek 3000 korona készpénzt elraboltak. A panasz
vétele után az óbecsei őrs a nyomozást bevezetve meg-
állapította, hogy Domján Pálnak, a kiraboltatásút meg-
előzőleg, egy előtte névleg ismeretlen cigányasszony
3000 korona jó pénzért négyezerannyi, vagyis 12,000 ko-
rona hamis, de minden akadály nélkül forgalomba
hozható papirpénzt ajánlott fel. Előzetes megállapodá-
sukhoz képest az említett cigányasszony szeptember
14-én Domján lakásán megjelenve, azt felszólította,
hogy a 3000 koronát vegye magához és menjen vele
az Óbecse és Bácsföldvár közötti utra, a hol őt test-
vérei a hamispénzzel már várják. Domján a 3000 ko-
ronát tényleg magához véve, a cigányasszonnyal el-
indult és azzal Bácsföldvár irányában mintegy két
kilométert haladt, midőn az út szélén oltörtölt kukori-
czásból három fegyveres ember ugrott elő és Domján-

ÉLELMISZEREKET

legutányosab-
ban szállít :::

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZAM.

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a ca. és kir. hadsereg részére.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

tól életveszélyes fenyegetés mellett a 3000 korona pénzt olrabolta. A rablók a pénz birtokba vétele után a Domjánt kalauzolt cigányasszonnyal együtt kocsióra ülve Bácsföldvár felé elhajtottak. A furlangos rablók után, a kikeről eddig csak annyi volt megállapítható, hogy cigányok, a nyomozást a helyszínre kiszállott Hladjő Márton főhadnagy irányítja.

Ellenszegülés. Erdélyi József várii őrsbeli őrsvezető szeptember 23-án éjjeli egy órakor Kovászo községben Turányi Elek ellenszegüléssel szemben, annak súlyos, de nem életveszélyes sérülésével végződött, löfölgvert basznált, két társát pedig elfogta.

Állás, volt esendőr részére. A gróf Teleki-féle erdőgazdaság egy 40—45 év körüli volt esendőrét óhajtat alkalmazni. Az érdeklődők közölöbbi adatokért forduljanak szonttamási Szalántzy Jenő úrhoz Órmónyszőkeora. (Utolsó posta Ladamos.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A vas fogyása. Nomrégiben Carnegie, a «vaskirály» megjövendülte uralmának végét, vagyis azt az időt, a mikor az ő véleménye szerint a világ összes vasbányái kimerülnek. Ez a kijelentés indította Frech professzort, ajeles geológust arra, hogy a rendelkezésre álló statisztikai adatok figyelmebavételével megállapítsa Carnegie kijelentésének tudományos értékét. Vizsgálataiból kitiint, hogy Carnegie korántsem túlzott, mivel Éjszakamerika és Nómeterszág vasérczei egy-két óvszázad alatt valóban kifogyának, sőt a Polesó-tó környékén levő igen gazdag érezbányák a tulhajtott termelés következtében még ennek a századnak az első felében ki fognak merülni. Aggodalomra azonban nincs ok, mivel a földkérgé még mérhetően mennyiségű ismeretlen vasércztermelőhelyet rejt magában. Így Szászai kínai tartományban ezerszázszáz négyzetmérföld kiterjedésű vasércz és széntolep van, a mely manapság még teljesen érintetlen. Nagy vasércztelepek vannak Skandinávia éjszaki és Gelilvara és Kirunavara környékén. Az utóbbi azóta leendő föld, mióta Norvik norvégiai kikötővel vasuti összeköttötést létesítettök. A vasérczek vastagsága ezeken a helyeken 30—150 méter közt váltakozik. Közölöbben van a Juossajari nevű tó, a melynek felezino fölött az eddigi becslések szerint 233 millió tonna különféle vasércz van. A geológusok szakvéleménye alapján mély furásokat eszközöltek, a mik kimutatták, hogy az érozótömeg a tó alatt is folytatódik. Az itt előforduló vasérczek kéntartalma igen csekély, úgy hogy a legfinomabb vas előállítására a legalkalmasabbak. Ha az amerikai bányák kimerülése tényleg bekövetkezik, ezek a termőhelyek lesznek hivatva a világot vassal ellátni.

A kínai nő. Az a kép, a hogyan a kínai nőt köpzolni szokás, rohamosan kezd javulni. Még néhány év előtt joggal mondhatta dr. W. A. Martin, Kbina egyik legjobb ismerője, hogy tízezer kínai asszony közt egy se tud olvasni, ma pedig igen gyakran találni nemcsak írni-olvasni tudó, hanem elsőrendű műveltségű kbina nőket. A nivójuk rohamos emelkedésben van, a ezt az emelkedést főképpen az amerikai misszió-iskolák indították meg. Mindjárt kezdetben együtt tanították a fiúkat és a lányokat a így ológ hamar törték meg a fiúk hagyományos mogvételését a lányok iránt, kivált, a mikor

csakhamar kitünt, hogy a lányok a tanulásban igen erős versenytársak. A közös iskolának igen üdvös következményei voltak egyéb térokon is, például a házasságban. Eddig a völegény sohase láthatta a menyasszonyát. Ha meg nem vesztegette a házasságközvetítőt, hogy lopva megmutassa valahol a menyasszonyt, akkor csak az esküvő után láthatta először. Ugyan még most is csak közvetítés útján kötnek házasságot még a leghaladottabb kínaiak is, de mégis láthatják a választottjukat a templomban, vagy az iskolában. A szerelem egyáltalán nem szerepel a kínai házasságban, mást, mint jól megfontolt rezon-házasságot nem ismernek a teljességgel ismeretlen a megkörés is, a mit mindig a házasságközvetítő csinál. A kínai nők helyzetére nagy befolyással volt a nomrég meghalt régens-császárné, a ki nagyműveltségű és nagyon tehetséges nő volt a ki először kezdött társadalmi érintkezést a nagykövetéségi hölgyekkel. A példáját az udvar többi hölgyei is követték. Ma már a lábak elnyomoritása is kezd kimenni a divatból s igen sok új leányiskolát is állítanak föl, hogy intellektuálisan és gazdaságilag mentül több önállóságba segítsek a kbina nőket, a kik egészen a legutóbbi időkhig alig mentek emborszámba és rettenetes elnyomottságban éltek.

A koldusok büntetése hajdan. A koldulást és csavargást megseozorító törvényes intézkedéseket sokan szigorúknak, kogyetleneknek tartják, de bizonyára egészen másfépen ítélőnek, ha köztudomású lenne, hogy az olmult századokban micsoda kemény büntetésekkel sújtották a koldusokat és csavargókat. Franciaországban egy 1544-ben kibocsátott királyi rendelet szerint a koldusokat és csavargókat nyilvánosan megvesseztették. Angliában VIII. Henrik 1530-ban elrendelte, hogy a koldusokat először meg kell korbácsolni, azután le kell vágni a jobb fülüket. Erőszóbet királynő még azt is akarta elrendelni, hogy a koldulással iparszerően foglalkozó koldusokat halállal kell büntetni. VI. Edvárd király idejében a koldusokat kónyszermunkára ítélték. 1560-ban I. Fülöp spanyol király a koldusok és csavargók olon a következő intézkedéseket léptette életbe: A kit először kaptak rajta koldulásra, azt megkorbácsolták és négy évi gályarabságra ítélték, második esetben szintén megkorbácsolták és nyolcz évi gályarabsággal sújtották; harmadik esetben végül száz korbácsütésre és életfogytiglani gályarabságra ítélték. E szigorú rendszabályok olonére úgy Angliában, mint Franciaországban és Spanyolországban a koldulás egyre jobban terjedt és Franciaországban a XVI. század végén a koldusok külön már szakszerveztöbe is tömörültek és vezéroket választottak a kiknek föltétlen engedelmességet fogadtak.

Rosszul sikerült csempészet. A new-yori vámbivatal detektivjei lotartóztatták Mrs. Reynolds Adriance gazdag pougkuepsio-i asszonyt, ki a Baltie gözhajón a minap érkezett New-Yorkba európai újtárol. Mrs. Reynolds Adriance a vámbivatalnokok előtt nagyon gyanusan viselkedett s e miatt a hajón női alkalmazottakkal megmozottatták. Az asszony kalapjában egy haterzer dollár értékű gyöngy nyakláncot találtak elrejtve, melyet a nélkül akart becsempészni az Egyesült-Államokba, hogy azért vámot fizessen. Mrs. Adriance a börtönbe került, honnan jóállás mellett szabadságra helyezték ugyan a tárgyalás napjáig, de huszonnégy órát mégis a börtönben kellett tölteni, mivel vasárnap nem lehetett intézkedni a biztosíték letétele iránt.

Kérjen egy példány !!

«MŰIPARI CZIKKEK ELLENŐRE»

ezimű könyvet ingyen Lőrincz M. és Társa ezüdtől. Kecskemét. Sok pénzt takarít meg vele !!

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válassz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyegyet ne küldjenek. Szolgálati kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű, azaz a kérdés általános és fontosabb jelentőségű, azaz a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdéskérdéseknek elejét vethessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Cs. J. őrsv. Szepesváralja. Azt a szövetkezetet nem ismerjük, mindazonáltal a legnagyobb óvatosságot ajánljuk. Az összebiztosító-társaságok oly alapon állítják össze számításukat, hogy őket emiatt veszély alig érheti. Az élet- vagy járadék-biztosítás előzetes orvosi vizsgá és az életkorhoz van kötve s a díjtételek ehhez alkalmazkodnak; — általában azonban 5-6-szorosa nagyobbak mint a felhívásban feltüntetettek. Viszonyitva a többi biztosító társaságok által felállítani szokott feltételekhez, kijelenthetjük, hogy az ezen szövetkezet által kifizetésbe helyezett tagsági díj nagysága ahogy sem áll arányban a befizetés értékével. Hiszen tíz évig kellene fizetni, a míg a tagsági díj felezetet nyerno. Az egyszerű felhívásból csak ennyit állapíthatunk meg.

U. J. ez. őrm. Egy ökörlópas kiderítése cz. közleménye nem közölhető.

Sz. L. ez. őrm. Buttyán. „Ügyetlen tolvaj” cz. közleménye miután maga is beismeri, hogy a toltat a kikérdezett kocsis minéljárt megnevezte, kiderítésre tehát logikéssbb se vehetett meg a nyomozás lefolytatását, az az éjjeli fátylasmonet pedig a mellett, hogy semmi szükség nem volt rá, eljárásukat is furesa szinten bírleti fel — nem közölhető. Kijelentésbe helyezett további közleményeit fogalmazvány alakban írja és kerülje az erőltetett részletek leírását.

K. A. csendőr Boján. Szolgálati ügy.

Kovács J. jörmester Paj. Sorjegyei közül az 5879-90. számú a törlesztési buzáson 14 koronával kisorsolták.

B. J. őrm. Pozsony. A váltóhamisító kiderítéséről szóló közleménye, mintem rosszul megválasztott címénél fogva ferde helyzetbe hozna bennünket és túlságosan erőltetett — hogy ne mondjuk hihetetlen — részletekben is bővelkedik — nem közölhető.

R. Szolgálati ügy.

Cseke őrsvezető Kiskörmög. Sorsogyének mindkét számát írja meg.

1873. Legényaságra nem terjed ki.

1885. Folyó évi október hó 1-én.

G. D. ez. őrsv. Sz. Napszta. Királyság.

Havas csendőr. Nem 10 fillér bélyegyet lapunk javára bevételeztük.

A. P. ez. ez. őrstő Fehértelep. Igényről szó sem lehet. Az öt év csak feltétel és csak az lép elő, a kit a területi parancsnokság arra érdemesnek tart.

F. K. P. V. I. Ha a csendőrségi szolgálati idője alatt és az által szerzett törődöttsége miatt nemcsak csendőrségi, hanem minden más katonai szolgálatra is alkalmatlan, szóval rokkantnak osztályoztatott, előnyösen van minősítő s esetleges büntetési som képeznek gátló okot, akkor az igényjogosultsági igazolvány kiállítható még az esetben is, ha az illető csendőrnek nincs is 12 szolgálati éve. A polgári államszolgálatban való újbóli alkalmaztatása tehát nincs kizárva. 2. A kérdés ugyan még rendezve nincs, de mi úgy tudjuk, hogy ez idő szerint még nem számít be.

B. P. A hadügyi tárcza terhére.

P. csendőr Csetnek. Mert a kóp még a régi minta után készült.

R. G. őrsv. Korpona Igen, köteles jelentkezni. Olvassa ol az ált. szolg. határozványoknak a jelentkezésre való fejezetét. Őrsvezetőnek ezt tudnia kellene.

Őrs Mezőnagyesán. Arany csillagjuk van, mert a gomb sárga. (Zsebkönyv 318. lap).

R. P. II. Szolgálati ügyek.

Viri őrs. P. L. Jól olvasta, miért kótelkedik benne?

Óra. Ha tényleg elvesztette, nem minősíthető és csak magánjogi kártérítésről lehet szó.

Kiváncsi. Igen, mert nem köteles őket megtérni.

Óriszentpéteri őrm. Ha nem olodázhatatlanul sürgős a munka — kihágás, elbírálására a kir. járásbíróság illetékes.

Csusz, köszvény, renna ideges fejfájás, hűlés, idegbaj, mindennemű esontbántalmak ellen kiűnő hatásnak bizonyult szer

AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kiűnő hatása van. Valódi csak nálam kapható. Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség beküldése után vagy utánvétel küldve

Szente Lajos gyógyász. Budapest, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, bosznial csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrűl készített különlegességeinek szerződéses árban szállítását

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Betűtalány.

S E

Szótalány.

Szent és sérthetetlen,
Mindent ez tart rendben.
Egy botujét vodd el:
Már sok embert nyolt ol.

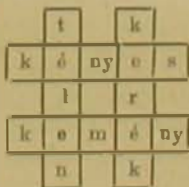
Megfejtési határidő: 1910 október 10-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk folyó 6. évi 36. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: •A jól ismerni könnyebb, mint követni. —

Szótalány: •1173=12. • Kockarejtvény:

Helyesen megfejtettek: Biacsi S. esondör Laugos, Maráczy Ferencz pr. esondör Sármellék, Szabó esondör Felsőhangony, Kelemen Lajos esondör Parád, Antalfi József jörm. Tét, Dósi J. ez. örsvezető Újkigyós, Gavrilutz T. örsv. Váoz, Tampa I. ezimzetes örsvezető Zuzjon, Székely őrmester, Darabont és Tóth esondörök, Kis próbaesondör, Hosszuasó, Csonka M. esondör Horozogfalva, Dudás Ferencz őrm. és Horváth Gy. örsv. Torda, Fábán I. ez. örsv. Bégarmonostor, Falusi Gy. ez. örsv. Királyhelmoc, Talmási I. pr. esondör Kossuthfalva, Petrovits Sándor es. ez. örsv. Mohol, Mészár és Benko esondörök Bácsmadaras, Tóth őrm. és Néb es. Modoros, Hidog L. ez. örsv. Nagykanizsa, Bogár örsv. Cidnyü, Magyar J. örsv. és Spiczó J. es. Kraasna-horkaváralja, Molnár B. II. pr. esondör Makó, Havasy J. örsv. Nagybecsra, Elek B. es. Glogováz.

A kiosorolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet Kelemen Lajos esondörnek Parádra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsfelállítás.

A m. kir. VII. számú esondörkerület dévai szárnyának területén Wekerletelepen, 1910 szeptember 16-án egy 5 főből álló örs állítottatott fel.

Különítmények felállításán.

A m. kir. V. számú esondörkerület halassagyarmati szárnyának területén Budaszálláson és Kosdon egy-egy 5-5 főből álló különítmény állítottatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsőrtettek:

A m. kir. I. sz. esondörkerületi parancsnokság által: Kátai Ferencz esondör ezimzetes örsvezető és Emrich József esondör, Nustin Larion nagyilvai illetőségű fegyveres csavargó és veszélyes közártalmu egyénnek 240 órai nyomozása és elfogása alkalmával tanusított dicséretes tevékenységükért.

Kardos Lajos törzsőrmester 15 évi esondørségi szolgálata alatt mindenkor tanusított előnyös magatartásáért és használhatóságáért, különben pedig beszterozei szárnyirodai segéd munkási minőségben tapasztalt nagy szorgalma és megbízhatóságáért.

Előléptettek:

A m. kir. IV. számú esondörkerület állományában:

1910. évi szeptember hó 16-ával:

Csápany Ferencz, Derecskei Simon, Asztalnok Lajos, Tompa József, Kosinszki János, Ruba Péter, Tóth Ignác, Nagy Imre, Szigeti György, Zaboránuszi Ferencz, Újhelyi János, Horváth Alajos, Úvegos László, Szakács István, Pink Pál, Varga Venczel, Bongár József, Szabó József, Péter Péter, Katona Miklós, Kosinszky Kristóf és Kovács József örsvezetők, ezimzetes őrmesterekké; továbbá

A m. kir. VII. sz. esondörkerület állományában:

1910. évi szeptember hó 1-ével:

Illyés Mihály, Fejér Mihály, Bajkuj István és Gagyi Ferencz ezimzetes örsvezetők, örsvezetőkké; végül Az öt évi tényleges esondørségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VI. sz. esondörkerület állományában:

1910. évi szeptember hó 16-ával:

Domonkos Ferencz, Várhelyi Jenő, Aranyos János Horváth József IX. és

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőrolról nem képes olcsón főnem és jó hangszert szállítani, most REMENYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, cimbalom, orgona, harmonika, fű, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legújabb képes harmonium, harmonika, fű, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldeték Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvétel díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék körendő.

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi szeptember 1-ével:

Imre Jakab, Lovász Mihály, Varga Zsigmond és Muzsnáki Sándor csendőrök, *csendőr* címzetes őrsvezetők.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Sándor István cz. őrsvezető 3 db 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettet.

Katonai szolgálati jel.

A légénységi I. osztályú katonai szolgálati jellel elláttak:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Albert Mózes cz. őrmester, 1910 szeptember 18-án.

A légénységi II. osztályú katonai szolgálati jellel elláttak:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Turai Irare őrsvezető, 1910 szeptember 13-án és

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Sztán Péter ca. cz. őrsvezető, 1910. szeptember 6-án.

Névváltoztatások.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Kusán János őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter úrnak, 1910 augusztus 14-én 76879/VI—a. sz. alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét *Kónai*-ra változtatta.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Fogarás János csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1910 július 25-én 92440/VI—a. sz. alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét *Fogarasi*-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Fosztó Gyula cz. őrmester, Bodor Terézszel, 1910 augusztus 20-án, Sepsiszentgyörgyön.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Dávid József II. cz. őrsvezető, Budai Vilmával, 1910 augusztus 7-én, Temerrékáson.

Szóc József őrsvezető, Szücs Margittal 1910 szeptember 6-án, Boroshehesen.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Poschner Ferencz cz. őrmester, Milcaevics Ottiliával, 1910 június 18-án, Máramaroszigeten.

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Molnár János I. cz. őrsvezető, Vincze Matildával, 1910 augusztus 6-án, Görögálon.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Bihari László ca. cz. őrsvezető, Bende Annával, 1910 augusztus 7-én, Zabolán.

Biró Dénes cz. őrsvezető, Bartha Lujzával, 1910 augusztus 4-én, Bardóczon.

Simon János cz. őrsvezető, Biró Ilonával, 1910 aug. 21-én, Vajdahunyadon.

H. Nagy Sándor cz. őrmester, Mike Erzsébettel, 1910 augusztus 28-án, Terján.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a técsői kir. járásbiróságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. 6 hónapi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a máramaroszigeti kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi október hó 16-ig.

Egy irnoki állás a beregszászi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Hat havi próbaszolgálat. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a beregszászi királyi törvényszék elnökéhez 1910 okt. 16-ig.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Rudics-u.

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszeret akar vásárolni, úgy képezzen mint részletre, forduljon olyan üzéghez, amely rövid 1—2 év alatt kizárólag csak a csendőrségtől 120 elismerő levélben részesült, ezen elismerést csak azért értük el, mivel a saját kézből szabályzott óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 percet különbözhet. Kérem sziveskedjenek mintákat kérni. A mintáknak ára 8 koronától feljebb.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószeresek *aus választékban.* ...

A legújabb mintájú ruha és fegyverzeti és tömegkönyvecskék raktárunkon készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A házasságtörés büntetése hajdan és most.

Irtá: K. Nagy Sándor. (Vége.)

A *francia büntető törvénykönyve* (Code pénal, mely 1810-ben jelent meg) szerint ugyanis:

„A férj által neje, vagy emez által férjén, elkövetett gyilkosság nem menthető, ha a férj, vagy feleségnek, ki a gyilkosságot elköveti, élete ugyanazon pillanatban, midőn a gyilkosság megtörtént, veszélybe döntve nem volt. Mindazonáltal házasságtörés esetén, a férj által neje, épen úgy, mint a bűntársan, azon pillanatban, midőn az őket a házastársi lakban tetten éri, elkövetett gyilkosság menthető. (324. §.)

Midőn a mentetés ténye bizonyíttatik: ha halál, örökös kényszermunka, vagy konkvülitésbüntetést maga után vonó büntény forog szóban: a büntetés 1—5 évig, ha bármely más büntényről van szó: hat naptól két évig terjedhető fogságra fog leszállíttatni. (325. §.)

A feleség házasságtörése csak férj által jelentethetik fel; még ezen szabadság is megszünend, ha a férj a házastársi lakban ágyast tartand. (336., 339. §.)

A házasságtörésben marasztalt nő fogságbüntetést szenvedend legalább három hónapon, legfőlebb két éven át. A férjnek hatalmában álland ezen elítélés hatályát megszüntetni, nejeének visszafogadásában megegyezvén. (337. §.)

A házasságtörő nő bűntársa fogsággal fog büntettetni ugyanazon időtartamra és azonfelől 100—2000 franknyi bírsággal. A bűnrészességgel vádolt ellenében egyedüli bizonyítékul, a tettenérésen kívül, csak az fogadtathatik el, a mi a vádlottnak leveleiből, vagy más saját irataiból szerzi eredetét. (338. §.)

Pedig ez a *francia büntető törvénykönyve* 1810-ben jelent meg tehát későbbben, mint a nálunk érvényes, fenti törvények.

Es következésképpen az idők haladásával sem akartuk megváltoztatni a házastársak jogegyenlőségét a házasság tekintetében. Úgy, hogy ez a szellem lengette át azt az 1843-ban nagy elnök által készített *büntető javaslatot* is, melyhez, mint a bölcsesség forrásához, áhítattal fordulhatunk ma is a komoly és mély vizsgálódást kedvelő büntető jogászok.

Az 1843. évi büntető javaslat szerint:

A házasságtörésnek legnagyobb büntetése, ha azok, kik azt elkövették, mindketten házasságban élnek: hat hónapi fogság leendő; ha pedig az egyik fél nem házas: akkor a házastársnak büntetése csak négy hónapi fogságig, a nem házasféle pedig két hónapi fogságig terjedhet. (217. §.)

Házasságtörés miatt csak a házastársnak (akár férjnek, akár feleségnek) panaszára mozdíthatatik közkereset; sőt annak sem lesz joga közkereset mozdítását kívánni, ha mintán az elkövetett házasságtörést megtudta, azt házastársának megbocsátotta, vagy vele szabadakaratból tovább is szoros házassági viszonyban élt, vagy ha a házastársak már előbb ítélet által ágytól és asztaltól el voltak választva . . .

De nézzük tovább a törvényes szabályokat.

Az 1852. évi szeptember elsején életbe lépett *osztrák büntető törvénykönyve* a házasságtörésről következőleg intézkedik:

Házasságban élő személy, ki házasságtörést követ el, valamint a nem házas is, kivel házasságtörés követtetik el, kihágásban bűnös a 1—6 hónapi glani fogsággal, de a nő azon esetben szigorúbban büntetendő, ha az elkövetett házasságtörés miatt a születendő magzat törvényesége miatt kétség támadhat. (502. §.)

A házasságtörés, azon esetet kivéve, ha a házas személy a fajtalanossággal üzérkedik, hivatalból sohasem, hanem csak a *sértett* fél kívánságára vonathatik vizsgálat és büntetés alá. Sőt az a sincs többé ily követelésre jogosítva, ha a tudára esett serteset világosan megbocsátotta, vagy azon időtől fogva, midőn az tudomására lett, hat hét alatt az iránt panaszt nem emelt. (503. §.)

A már ítéletileg kimondott büntetés is elenyézik, mihelyt a *sértett* fél azt nyilvánítja, hogy a bűnössel ismét együtt kíván élni. De az ily nyilatkozat a már kimondott büntetést a bűntársakra nézve meg nem szünteti. (503. §.)

Es most elérkeztünk ahhoz a törvényhez, mely lapunk olvasóira kötelező, míg a kakastollas kalapot viselik. Figyeljenek ide!

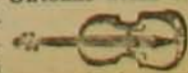
Az 1835. évi január 15-ikén kiadott *katolnai büntető törvény* szerint:

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeit, Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölköttek. Argyezék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a m. kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

•Az oly házasság, a ki házasságtörést követ el, valamint azon házasság is, a kivel házasságtörés követik el: 1—6 hónapig terjedhető fogsággal, de a nő azon esetben szigorubbán büntetendő, ha az elkövetett házasságtörés miatt a születendő magzat törvényessége iránt kétség támadhat. (775. §.)

Mindazonáltal a házasságtörés — az alább következő 784. §. esetét kivéve — hivatalból soha sem, hanem csupán a sértett fél kívánatára vonható vizsgálat és büntetés alá. Sőt ez sincs többé ily követelésre jogosítva, ha a tudtára esett sértést határozottan megbocsátotta, vagy azon időtől fogva, midőn az tudomására jutott, hat hét alatt a miatt panaszt nem emelt. A már ítélelileg kimondott büntetés is elenyészik, mi helyt a sértett fél kinyilatkoztatja, hogy a bűnössel ismét együtt akar élni. De az ily nyilatkozat a már kimondott büntetést a büntérsakra nézve nem szünteti meg. (776. §.)

Az említett 784. §. ezt mondja:

•Azon házasság személy, a ki fajtalansággal üzérkedik, a fentebb említett büntetés alá esik (1—3 hónapi fogság), épúgy, mint a nem házasság, habár a férj az iránt panaszt nem is tesz. Azon körülmény, hogy a gyalázatos üzletet folytató személy férjese, súlyosító körülménynek tekintendő. (784. §.)

•Ha a vizsgálatból kiderül, hogy a férj a nő gyalázatos üzletébe beleegyezett és a kereseten osztozott, vagy abból egyébként nyilván előnyt húzott, úgy ő 3—6 hónapig terjedhető szigorú fogsággal büntetendő, mely a körülményekhez képest súlyosítandó és ha a tettes közhivatalban vagy ellátásban van, el is bocsátandó. (785. §.)

Olyan esetekben, a mikor a házasságtörés csak a sértett fél kívánságára vizsgálandó meg bűnvádilag, a sértett félnek szabadságában áll a vizsgálatot a főbűnös és a bűnrészesek ellen egyszerre, vagy azoknak csak egyike ellen is kérni és a vizsgálat folyama alatt üldözteségi jogát mind a két fél ellen érvényesíteni, vagy a vizsgálatnak egyik elleni megszüntetését és a másik ellen való folytatását kérni.

Ez a katonai törvény csak a szolgálat idejére szól, de az azt megelőző és ezt követő időre már a polgári büntető törvénykönyv, vagyis az 1878: V. t.-ez. rendelkezései irányadók. Ennek 245. §-a pedig ezt mondja:

•A házasságtörés, ha a miatt a házasságfelbontás, vagy az elválás jogerős ítélet által kimondott: három hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

A házasság felbontása, vagy az elválás iránt nyújtott kereset félbeszakítja az elévülést; az elévülés azonban az ítélet jogerőre emelkedésekor újra kezdetét veszti.

A bűnvádi eljárásnak csak a sértett házasságra indítványára van helye.

A büntethetőség tehát arra alapul, hogy a házasság

jogerősen felbontott-e és épen a házasságtörés miatt bontott fel? Tehát a házassági törvényben gyökerezik.

A házassági jogról szóló törvény (1894: XXXI. t.-ez.) 20. §-a szerint: •Tilos a házasságkötés azok között, a kiket a felbontó ítélet házasságtörés miatt az egymással való házasságkötéstől eltiltott. A király az igazságügy-miniszter előterjesztésére felmentvényt adhat.

76. §. A házasság felbontását kérheti az a házasság, kinek házastársa házasságtörést követ el.

85. §. A házasságtörés okából vétkesnek nyilvánított házastárs a felbontó ítéletben eltiltandó a házasságkötéstől azzal, a kivel a házasságtörést elkövette.

*

A házasságtörés miatt tehát felbontható a házasság és csak ez a felbontás ad jogot a bűnvádi panaszra...

Az elmondottakból az a nyilvánvaló, hogy a régi *szász* törvények szerint a házasságtörő asszony büntetésére is kiterjedt a férj büntető joga; a régi *római* és a *francia* büntető törvény szerint azonban csak akkor, ha azt a férj saját (t. i. a férj) lakásában érte tetten.

A mi törvényeinkben nincs erről intézkedés, nincs kimondva sehol, hogy a házasságtörő nő büntetését a férj bárhol is büntetlenül megölhetné. (Ámbár az esküdtek olyan esetben is mentettek fel megcsalt férjet, a midőn a férj két nap múlva lőtte le a büntérsat, még pedig nem is a saját lakásában, hanem az utcán.)

Ha már most végigtekintünk a házasságtörés büntetésének változásán: lehetetlenség ki nem emelni azt az óriási különbséget.

A régi *szászok* gyalázatos kínok között (karóba húzva és élve eltemetve) végezték ki a házasságtörőt; a *mórvidéken* kemény fogság után vasban a templom elébe három vasárnapon egymás-után pellengérré állították ki; a régi *franciák* (a XVI.-ik században) pellengérré állítás után felakasztották és testét megégették; a régi *rómaiaknál* a férj a házasságtörő nő fejét kérhette; *Szent-László törvénye* szerint a férj megölhette házasságtörő nejét.

A XVIII.-ik század végén már nem tartották olyan főbenjáró bűnnek a házasságtörést, melyet halállal kellene büntetni, úgy hogy 1788-ban már elégnek tartották a házasságtörőnek a veréssel vagy az ideig való és a hőjt által megsúlyosított fogságát, még pedig az asszony nem kaphatott nagyobb verést harmincz ütésnél és ezt is csak ökör-inből készített ostorral, vagy vesszővel. Csak a francziák nem vonták meg még 1810-ben sem a férj ölési jogát házasságtörő nejének tettenkapása esetében; más esetben a büntetés három hónaptól két évig terjedhető fogság a házasságtörő nőre, míg büntetés a fogság elszenvedésén kívül még 100—2000 frank bírsággal is büntetettetik.

A legjobb órák,

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett, Arjegyzék ingyen!

A mi szelid büntető javaslatunk szerint a házasságban élő házasságtörő büntetése négy hónapig, a nem házasságban élő két hónapig terjedbető fogság lett volna. Az 1852. évi osztrák büntető törvény, valamint a katonai büntető törvény szerint már 1—6 hónapig terjedbető fogságra szállott le a házasságtörés büntetése. És a mi polgári büntető törvénykönyvünk még ezt is szigorúnak tartotta s csupán három hónapig terjedbető fogságban határozta meg a büntetést.

Tehát a halálbüntetés leszállt három havi fogságra.

Ugy-e, furcsán változnak az idők, felfogások és erkölcsök?

A mi már most azt a kérdést illeti: hogy hivatalból vagy magánvádra üldözendő volt-e a házasságtörés: a fentebbiek figyelmes olvasása után mindenki látja, hogy az összes törvények megegyeztek abban, miszerint idegen (személy vagy hivatal) ne avatkozzék bele az ilyen belső családi ügyekbe, bizza azt csak a magát sértve érző házastársra (régén csak a férjre). Vagyis mindenkor magánvádra üldözendő volt, sőt a panaszt vissza is lehetett vonni.

Most is magánindítványra üldözhető és pedig a házastársak bármelyikének indítványára. Sőt még az indítvány magában nem is elég, hanem bizonyítani kell, hogy a házasságtörés már a polgári bíróság által meg van állapítva.

Épen azért, ha a csendőrök neszét veszik a házasságtörésnek: ne tegyenek az ügyben egy lépést se, míg szabályszerű és nyilatkozattal ellátott magánindítvány nem terjesztetik elő a sértett részéről. Ekkor is tudakozzák ki:

1. Hogy a házasságtörés miatt panaszkodó fél törvényes házasságban élt-e a panaszlottal? Mert a közös-tartásban élő vadházastárs panaszszal fel nem léphet.

2. Kérje el a panaszostól a polgári törvényszéknek a házasságot felbontó ítéletét és vizsgálja meg, hogy jogerős-e az ítélet (vagyis végző ítélet-e?) és hogy a házasság a házasságtörés indokából bontatott-e fel? Mert ha más indokból bontatott fel: akkor nem lehet jogosan panaszt emelni a házasságtörés miatt.

3. Vizsgálja meg, hogy a házasságtörés elkövetésétől számított három hónap alatt benyújtotta-e a polgári bírósághoz a házasság felbontása vagy elválás kimondása iránti keresetet? Mert magánindítványra üldözendő vétség lévén a házasságtörés (Btkv 246. §. utolsó bekezdése) a Btkv 112. §. értelmében három hónap alatt terjesztendő a panasz, de mert a házasságtörés miatt — a törvény világos szavai szerint — csak a házasságnak házasságtörés miatti felbontása esetében lehet panaszt emelni: nyilvánvaló, hogy az ennek alapjául szolgáló keresetet is a cselekmény elkövetésétől számított három hónap alatt kell a házassági bírósághoz benyújtani; a később benyújtott kereset folytán ki-

mondhatják ugyan a házasságnak a házasságtörés miatti felbontását, de ez esetben bűnvádi panaszt már nem lehet emelni, mert a bűnvádi panasz alapjául szolgáló házassági válókereset, mely itt a bűnvádi panasz elővételét megakasztotta volna, olyan időben adatott be, a mely időben a bűnvádi panaszjog már elévült. (T. i. a házasság felbontása, vagy az elválás iránt benyújtott kereset félbeszakítja az elévülést).

4. Vizsgálják meg, hogy a bűnvádi feljelentés a házassági perben hozott ítéletnek jogerőre emelkedése után mennyi idővel tétetett meg? Mert az elévülési idő a házassági ítélet jogerőre emelkedése napján kezdődik s ha ettől a naptól számított három hónap alatt a bűnvádi feljelentés meg nem történik: az már nem fogadható el.

Ha így tesznek, a törvény helyes megértéséről tesznek tanúbizonyosságot s nem vesztek el az az idő, a mit a házasságtörésről írottak olvasására fordítottak.

A titokzatos tolvaj.

Írta: Máthé Miklós törzserőrmester.

A nyomozó csendőr egyszer-másszor olyan helyzetbe is kerül, hogy elkövetett bűnügyek nyomozásánál nemcsak a tettest, hanem a káros is keresnie kell.

Rendes körülmények között ugyanis, valamely bűncselekmény elkövetését a sértett vagy megbizottja az őrsőn, vagy valamely szolgálatot teljesítő járőrnel szokta bejelenteni. Ilyenkor aztán a sértett megkérdezhető vagy mindjárt a panaszátételnél, vagy még tüzetesebben a helyszíni szemlénél, hogy van-e valakire gyanúja és mily alapon. S eme körülmény ismerete, ha nem is vezet célhoz mindig, de nagyban megkönnyíti a nyomozó csendőr helyzetét.

Ha azonban a csendőr csak arról szerez tudomást, hogy itt vagy ott valószínűleg bűncselekményből származó tárgyak vannak elrejtve, de a hely tulajdonosa maga sem tud az ő birtokán elrejtett tárgyakról; vagy ha tud róla és be is jelenti, de nem tudja megnevezni azt, a ki hozzá vitte vagy tudta nélkül birtokán elrejtette, kétszeres munka vár a nyomozó csendőrre: a káros és a tettes kiderítése. És ez mindenesetre nehezebben megoldható feladat, mint a rendes körülmények között bejelentett bűncselekmény tettesének kiderítése; különösen, ha a káros hosszabb időn át nem vesz tudo-

Ha fáj a feje

ne tétoyázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migroint és fejfájást olmulasztja. — Árát K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készít Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva, Három doboznál úgy. postai szállítással.

mást megkárosításáról és így nem is jelentheti be azt. Nyen bonyolult dolga akadt a mult évek egyikében a kipesti örnek.

Ugyanis 1908. évi január havában G. J. kipesti ócaka-rongy-, bő- és vaskereskedő bizalmasan tudtára adta O. J. őrmester őrsparancsnoknak, hogy előző este, egy előtte teljesen ismeretlen egyén, több, valami csőhöz használható és csavarmetszésekkel ellátott rézcsavarokat és csapokat hozott hozzá eladására. Nevezett azt is bejelentette, hogy ő, a felajánlott árukból, az időbeli körülményekből és abból is, hogy az eladó igen jutányos árakat kért a tárgyakért, mindjárt tudta, hogy lopott tárgyakról van szó, mégis, nehogy az ismeretlen máshoz vigye az elég értékes árut és hogy a csendőrségnek is jelentést tehessen, megvette a tárgyakat, abban a hitben, hogy mint az őrmester rendes beugója, hozzájárulhat a káros és tettes kiderítéséhez.

O. őrmester tudomásul vette a bejelentést és a bejelentővel elment annak lakására, a réztárgyakat megtekinteni. Találgatták ott mind a ketten, hogy mire valók és honnan származhatnak azok a részcsapok és csavaros csőalkatrész tárgyak, de sehogyse tudtak rájönni, hogy hol és mire használhatnak olyanokat.

G. J. ezután az őrmester felszólítására elmondta, hogy egy középtermű, középkorú, barna, sovány, himlőhelyes arcú egyén hozta a tárgyakat hozzá és oly óvatos volt, hogy kikísérni se engedte magát, mire pedig utána nézett, az est sötétjében nem tudta felfedezni, hogy merre ment. S hozzátette még, hogy nem kipesti, hanem teljesen idegen, a környékbeli falvak valamelyikéből való lehetett az illető.

O. őrmester abban a reményben, hogy a káros majd csak jelentkezni fog s akkor lesz kiinduló pontjuk a nyomozás megkezdésére, ezuttal semmi más intézkedést nem tett, csak éppen G. J.-t kérte fel, hogy a jelzett tárgyakat el ne adja és ha az ismeretlen még eljönne, valamely alkalmas módon értesítse őt vagy az őrsőt, az illetőt pedig valamiképen tartóztassa fel addig, míg ő vagy csendőrei közül valamelyik odaérkezik.

Pár hét múlva újra megjelent az ismeretlen hasonló feldolgozott réztárgyakkal a kereskedőnél. Ez, az elvált megbiztatáshoz hiven, sürgős dolgaival mentegetőzve, várakoztatni is akarta, de amaz kijelentette, hogy nem várakozik egy perczig se, hanem, ha tetszik, vegye meg azonnal, ellenben máshoz viszi. G. J. tehát újból megvette a tárgyakat, az árát kifizette és az ismeretlen el távozása után újból jelentést tett az őrsőnek.

O. őrmester mindjárt tisztában volt a helyzettel, hogy itt egy igen raffinált, óvatos tolvajjal van dolga, a kit nem lehet könnyen törbe csalni. Énnélfogva felkérte a kereskedőt, hogy ne is kíséreljezen tovább annak csalogatásával, hanem figyelje meg jól; a mit hoz vegye meg és gyűjtse össze és mindannyiszor jelentse azt az őrsőn is. Ezenfelül felkérte arra is, hogy jártában, keltében vigyázza az illetőt és ha valahol találkozna vele, igyekezzék annak kilétét megtudni és ezt, valamint a találkozási helyét, idejét és körülményeit az őrsel lehetőleg azonnal tudassa.

Ezekután összes alárendeltjeivel közölte az ismeretlen személyeirészt és utasította őket, hogy úgy szolgálatban mint azonkívül figyeljék meg a lakosságát és ha hasonló kinézésű egyénre akadnának, annak kilétét és tartózkodási helyét lehetőleg feltűnés nélkül állapítsák meg és neki jelentésük be, vagy ha az alkalom úgy kínál

koznék, vezessék be utána a nyomozást azonnal és belátásuk szerint járjanak el. Ugyanigy tett ő maga is.

Ennek az eljárásnak azonban, daczára, hogy az ismeretlen rövidebb-hosszabb időközökben megjelent G. J.-nél hasonló árukkal, semmi eredménye nem lett. Lépre csalni nem lehetett, mert mihielyt a kereskedő várszoktatni iparkodott, azonnal távozni akart más kereskedőhöz. G. J. tehát mindannyiszor megvette és megtartotta az árukat.

O. őrmester és csendőrei is mindenütt érdeklődtek, puhatoltak az ismeretlen kiléte iránt; s miután a káros sem jelentkezett, felkeresték az örskörletben levő gyárakat, kérdezősködtek a gyárak vezetőségénél, hogy nem fordult-e elő hasonló lopás; megfigyelték feltűnés nélkül a munkásokat, de eredmény csak nem mutatkozott, nemcsak a gyanusított kilétére, hanem a károsra nézve se. Így aztán egész éven keresztül, majdnem minden második héten megjelenhetett az idegen a kereskedőnél s egy-egy csomó, 50—60 kilónyi rezet hozva hozzá, értékesítette azt nála, úgy, hogy mintegy 20 métermáza rez gyült össze az egész év alatt. A kereskedő már zugolódni is kezdett, hogy pénze haszon nélkül hever a bevásárolt holmokban s kérte az őrmestert, hogy tud-adhasson rajtok. Az őrmester azonban még türelemre intette.

Legfeltűnőbb csak az volt a dologban, hogy ugyan ezen idő alatt a káros sem jelentkezett, sem másunnan nem kerestek hasonló tárgyakat.

Csendőrségi nyomozásról, tehát szakdolgról lévén szó, nem hallgathatok el egy megszívlelendő megjegyzést.

A kipesti örnek ugyanis, mikor már látta, hogy a gyanusítottat az ismertett módszer szerint, hamarosan kézre nem keritheti, a káros kilétét kellett volna első sorban kideríteni. Még pedig, miután ők magok nem ismerték fel a teljes bizonyossággal lopás útján szerzett réztárgyak mire és mely helyen való alkalmazását, akként, hogy az örskörletben levő gyárakban az említett rézdarabokból egy párt bemutatnak volna s az ily helyeken alkalmazott gépészek és szerelők közül valamelyik felismerte volna, hogy azok nem egyebek — a mint hogy később ki is derült, — mint a vasuti kocsik csüttestjeinek összekötésére szolgáló rézcsavarok és csapok. S ha már ezt megtudták, mindjárt megtalálták volna a káros is a MÁV. személyében és annak egyik vagy másik építő- vagy javító-műhelyeiben utána kutatva, megtalálták volna a lopás színhelyét, ennek alapos és feltűnés nélküli megfigyelése mellett pedig, bizonyára rövid idő alatt leleplezhatték volna a gyanusítottat is.

Ez annál inkább jobb módszer lett volna a gyanusított kilétének felderítésére az általok folytatott nyomozási rendszernél, mert már előre belátták, hogy a kereskedő lakása körüli lesállás, tekintve a gyanusított határozatlan idejű megjelenéseit, teljesen meddő és czéltalan eljárás; s ugyanilyen volt az a reményük is, hogy Kipest nagyvezámu és folytonosan változó lakosága között véletlenül ráakadnak a gyanusítottra; s annál kevésbé remélhették ezt, mert Kipest a főváros szomszedságában lévén, ez utóbbinak elődjai, a sok kitiltott és ki nem tiltott csavargók, tolvajok, ismert előszeretettel vettek szállást rövidebb-hosszabb ideig Kipesten és határában a velök egyetértő, ismerős szaktársaiknál s egy-egy jobb fogás után odább állván, a

BUTOR

késspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

sikeres ellenőrzést és felfedeztetést könnyen kikerülték.

És bizonyos az is, hogy ha a gyanúsított egyszer hirtelen beszünteti a jelzett réztárgyak szállítását, az általuk követett módszer szerint talán sohasem került

Mert hát végre is megkerült a gyanúsított és az ő révén a káros is; még pedig igen különös módon.

Az 1909. év február havában a kispesti csendőr-laktanyának, mint kincstári tulajdonnak, javítása és cserepezése vált szükségessé. Ezt megtudván az ilyenekkel

Arany János szobra Nagykőrösön, Strobl Alajostól.

volna kézre. De, mert G. J.-ben jó és megbízható nevőt sejtett és működésében hosszabb időn át zavarva nem lett, egész éven át csak hozzá hordta a jelzett dolgokat, míg végre rajta is beteljesedett az a mindenki által ismert közmondás: addig jár a korsó a kútra, míg egyszer eltörik!

foglalkozó iparosok, egymásután jelentkeztek O. őrmesternél, hogy a javítandó részleteket megtekintsék és a munkát felvállalják. Ez okból jelent meg a többek között Sztinyiszki János cserepező mester, kispesti lakos is. Ez az ember, mint később kiderült, több rendbeli lopásért és betörésért, már 11-szer volt büntetve a

összesen 16 és fél évi börtönt és fegyházat szenvedett el. Utóbbi büntetése letelte után, jelen eset előtt mintegy másfél évvel, Kispesten telepedett le, házat vett s mint megfelelő jó módban levő iparos, látszólag tisztességesen eldegált munkája után. Az őrs legénysége sem nevezett, sem előzetét nem ismerte s így történetét meg, hogy hasonló nyomozásoknál ügyet se vetettek rá. Ő pedig eme szerencsésjétől elvakítva, ismert mestersege mellett folytatta a már régebben megszokott lopásokat is. Sőt már oly merészségre vetemedett, hogy mikor legutóbb G. J.-nél járt, felhívta ezt, hogy legközelebb nagyobb mennyiségű reze lesz és mivel nincs ideje többször is eljönni, eljöhethet kocsijával egy előre meghatározott helyre és átvehetné egyszerre az egészet. G. J. erre, a már ismert okoknál fogva vállalkozott is és megállapodtak, hogy legközelebb a helyről, hol találkozni fognak, Sztrinyiszki értesíteni fogja. Ezt a kereskedő O. őrmesternek tudomására hozta.

Mielőtt azonban ez az értesítés megtörtént volna, mint említém, Sztrinyiszki a cserepezési munkálatok megtekintése miatt az őrsön járt. Míg e felett értekeztek, feltűnt Oláh őrmester előtt, hogy a lopásokkal gyanúsított személyleírás feltűnően ráillik a mesterre. Nyomban az az ötlete támadt, hogy a kereskedőnek feltűnés nélkül bemutattja. Ennélfogva újabb és bizonyosabb adatokat helyezvén kilátásba, harmadnap délután két órakor magához rendelte a mestert s ugyanazon időre odarendelte a kereskedőt is, hogy a mellékszobából figyelje meg az illetőt, hátha ez lesz a régen keresett egyén.

Igy is történt.

Sztrinyiszki a mondott időre megjelent s ott várt rá a szomszéd szobában a kereskedő is. Utóbbi mindjárt ráismert, hogy ez az ő embere. Alig várta, hogy eltávozzék, rögtön közölte az őrmesterrel felfedezése eredményét és azt is, hogy éppen aznap a kora esteli órákban, a kispesti határban adtak találkát egymásnak a már említett nagyobb mennyiségű réz átvétele, illetve átadása végett. Megnevezte a helyet is úgy, hogy a kiküldendő járőr nem téveszthette el.

O. őrmester erre, a mint eseteledni kezdett, három csendőrt magához véve, a találkánál megjelölt hely közelében, egy alkalmas helyen lesbeálltak s az éppen arra jövő Sztrinyiszkit és a kereskedőt feltartóztatván, kérdőre vonták, hogy mit visznek. Több mint 100 kilogramm réz volt a kocsin, melyre nézve a kereskedő igazolta, hogy a cserepezőtől vette, ez pedig azt állította, hogy csak kevéssel előbb vette egy ismeretlen embertől.

A járőr tudta, hogy ez nem igaz és visszakisérte őket a Sztrinyiszki lakására s ott azon melegében alapos házkutatást tartván, még öt és fél métermázsas rezet és egy nagyobbfejű francia kulcsot találtak az egyik kamrában, mely utóbbiról kiderült, hogy a rézcsapok és csavarok leszedéséhez használtatott.

Erre G. J.-t egy csendőrrel elbocsátván, utóbbinak megbagyta, hogy a községből egy erősebb előfogatot a nagymennyiségű réz beszállítására küldjön ki s adig is míg ezzel beérkeznek, a kereskedőnél felhalmozódott réztárgyakat is szállítsák a községházához. Sztrinyiszki arról, hogy a kereskedőnél levő dolgokról is tudomása van a járőrnek, még mitsem tudott, tehát a kikérdezésnél egyszerűen azt állította, hogy a nála talált nagymennyiségű rezet a kőbányai petroleumfinomító gyár-

ból lopta s hogy annál többet nem is lopott. Mikor azonban a községházához érve meglátta az egész éven át eladogatott rezet egy csomóban, beismerte, hogy azokat is ő lopta az előbb megnevezett helyről.

A kőbányai petroleum-finomító gyárban természetesen mit sem tudtak a dologról, mert a tárgyak nem onnan valók voltak, hanem mindjárt felvilágosították a nyomozó járőrt, hogy a rézanyag csakis a vasutttól való lehet, mert a vasuti kocsik fűtőtestjeinek csapjai és csavarjai azok.

Ebben az irányban való majdnem öt napi nyomozás után aztán megállapította a járőr, a Sztrinyiszki konok tagadása ellenére is, hogy az összes lopott holmik a Budapest-Czegléd között közlekedő vasútvonal melletti javító műhelyben veszteglő kocsikról való, melyek közül vagy 80 darab volt teljesen leszerelve s a MÁV. becsülése szerint körülbelül 50 mm.-ra volt tehető az ellopott rézanyag.

Sztrinyiszki ekkor beismerte az egész lopást és előadta, hogy azonkívül, a mit a G. J.-hez hordott, meg M. és H. ócskavas-kereskedőkhöz is s állított nagyobb mennyiségben. S tényleg ezekben is mintegy 14 mm. réz- és vasanyagot találtak elő. Mindezekeken felül pedig, ott a lopás színhelyéhez közel, még mintegy nyolcz mm. volt elásva a földbe, a melyekre nézve szintén beismerte a tettes, hogy ő ásta el azzal a szándékkal, hogy apránként majd beszállítja a kereskedőkhöz.

A MÁV. az ellopott 42 mm.-nyi réz- és vasalkatrész árát 13,000 koronára értékelte.

A hossza nyult és kitartó nyomozás ezek szerint mégis meghozta a kívánt eredményt s miután a MÁV. is elismerte, hogy ehhez a G. J. által szolgáltatott adatok segítettek az őrsöt, megfelelő kártérítéssel honorálta a kereskedőt; ellenben az M. és H. özéget, melyre az orgazdaság rábizonyult, Sztrinyiszki a jól megérdemelt büntetésbe is magával rántotta.

A méhészet hajdan.

III.

Mátyás király idejében a jobbágyság — annak a reményében, hogy a népszerű király nem kötelezi őket a méntartást terhelő szolgálmányok teljesítésére — itt-ott szándékosan elmulasztotta azt. Ámde Mátyás elrendelte, hogy a papokat egyházi, a nemeseket pedig úri járandóság illeti és hogy ezt annál nagyobb mértékben élvezzék a jogosultak, a jobbágyság méz- és viaszadózási képességének a fokozása végett szigorúan megparancsolta a hatóságoknak, hogy minden módon serkentsék a népet minél több méh tartására.

ÉLELMISZEREKET

legjutányosabban szállít :::

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZÁM.

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Arany János nagykőrösi szobrának leleplezése. — A leleplezés. Arany János sperfája. A vén gulyás, a szobor mellékalakja. A közönség.

De nem is lankadt a jobbhátság a méhészkedésben. Egy-egy jobbhágy méhece — főleg a XIV—XVII. század körén — valóságos vagyont képviselt. A zsellér kunyhója körül, a jobbhágy telkén, a kolostorok és papok kertjeiben s a nemesi kuriák udvarházaiban, parkjaiban mindenütt ott döngöcsélt a méhek serege.

A mébtermékek hazai fogyasztása mai szükségletünk-nél is nagyobb arányú volt ugyan, mégis méz és viasz s ezekből produkált készítmények a külföldre is bőven jutottak. A kolozsvári, tordai, kézdivásárhelyi és brassói mézeskalácsosok Európa egész délkeletének az ilyenféle szükségletét ellátták. Az erdélyi bíres mézeskalács Konstantinápolyban is fölötte kedvelt volt. Példa erre Bethlen Gábor erdélyi fejedelem odaküldött követének, Borsos Tamásnak az urához intézett levele, melyben arra kéri a fejedelmet, hogy küldjön a jóbarátság kedvéért mézeskalácsot a török basáknak.

A szerémi bábütők, viaszolvasztók és méhsörkésztők a délvidéket és a dunai országokat elégítik ki. A löcsei és rozonyói Lengyelországba küldötték készítményeiket. A besztrecsehányai, eperjesi, kassai és rimaszombati méz- és viasziparosok a belföldi piacokat özönlötték el. A soproniak és komáromiak pedig a nyugati országokban versenyeztek. Szükségeitnek kielégítése végett Bécs is a magyar méhészetre és méhészeti iparra szorult.

Mézünkéből Bajorországba, Hamburgba, sőt Amerikába is sokat kivittek.

Méhsörparunk fejlettebb volt, mint más országoké. A magyar méhsör annyira kedvelt volt a külföldön, hogy a löcsei, rozonyói méhsörkésztők I. Ferdinándtól nyert külön szabadalom révén a németországiakkal győztesen versenyeztek.

A eilány, vagy rosszul kezelt boroknak mézzel eszközölt javítása is régóta szokásos volt.

Az ipar és kereskedelem mai fejlettsége idején is bámultunk kell azon, hogy mekkora forgalmat mozgott az akkori méhészet. Példa erre a következő eset: Kassa egyik bábütője — egy 1725-ben folyt pörből fennmaradt írások igazolása szerint — 82 ezer mézeskalácsal küldötte legényeinek egyikét a vásárokra oly megegyezéssel, hogy a nyereségen egyenlően osztozkodnak; de a legény csak 55 ezer mézesbrot adott el, a mi miatt támadt gerjedelmét pörbe öntötte a mester.

Erdély méhészete az akkori viszonyok szerint virágzásának a teljességét érte el. Mint nagyjelentőségű nemzetgazdasági tényezőt, I. Rákóczi György fejedelem legmondosabb ligyelemre méltatta. Fejedelmi bevételének a gyarapítását szolgáló gondoskodásai közt a méz- és viaszkereskedelmet monopolizálta. Az erdélyi rendek azzal a kikötéssel járultak előbe, hogy a monopólium jogát kizáróan csak I. Rákóczi György élvezhesse.

Ebből visszaélések is származtak, mert a méz összeszedésével meglázott emberek nem a legméltányosabban lántak a méhészekkel; de a nép zsarolását sujtó kézzel torolta meg a fejedelem.

Neki is, valamint a trónon utána következőknek, II. Rákóczi Györgynek nagyszabású méhészete volt, melyet a magyar méhészet történetében tisztes helyen emlegetett Horbi Miklós, a fejedelmek méhészmestere, az akkori fogalmak szerint nagy tudással gondozott.

A Rákócziaknak a méhészetre irányult figyelme s a méz- és viaszkereskedelmek monopolizálása minden kétséget kizáróan bizonyították, mennyire jövedelmező volt akkor a méhtartás.

A cukor használata még mindig ismertelen, ennél fogva a mézfogyasztás a maiboz képest csaknem hibe-

tetlen arányú s a méz értéke olyan magas volt, a minőt aligha ér el valaha. Ime néhány példa erre:

A Miksa császárt magyar királlyá koronázó országgyűlés 1563-ban egy köböl búzaliast árát 20, egy pint mézét pedig öt dénárban állapította meg.

Brassó piacán 1572-ben egy kupa zsír öt, egy kupa méz 18 dénár.

Érdekes följegyzés a brassói szászokról, hogy Sándor, moldvai fejedelemnél 1564-ben mézeskalácsal bizelgik be magukat, 1572-ben meg már igaz búságuk és ragaszkodásuk őszinte jeléül Báthori István gazdag megvendégelésével hivalkodnak, mely alkalommal nagymennyiségű méz fogyott a lakomán.

A városok levéltáraiban őrzött régi számadások tételei közt itt vámbevétel, ott adófizetés, másból beazedett bírság czimén szerepel a méz, vagy a hivatalos lakomán elfogyasztott mézről számol a magisztrátus.

Mindenütt kapva-kaptak a mézen. Az idegenek, kivált a törökökivel idején a basák s az osztrák zsoldosok és parancsnokai korestek és találtak módot és jogczimet a méz megszerzésére.

Weber Dániel, osztrák hadbiztos a körösökre 1668-ban 200 akó mézszarozatot vetett ki.

Abdi, budai basa telhetetlensége ezt is túllicizálta. 1686 elején — hogy uralmának hanyatlásától féltő lelke még egyszer felrengjen a magyar nép gyöttrésében — Körösre 1000, Kecskemétre 2000 akó mézszarozatot vetett.

Glöckelberg gróf, osztrák ezredes már kevesebbel is beérte ugyan, de állandó járulékként szabta ki mézszükségletének a beszolgáltatását és Kecskemét tanácsának 1696-ban keményen megparancsolta, hogy neki hetenként 1 pint mézzel kedveskedjék.

A török soha el nem mulasztotta, hogy a keleti életrendjéhez annyira szükséges mézét bármiképpen megszerozze. Az ország megszállott területein mézadót vetett a magyarra; minden kigondolható czimén zsarolt mézét a néptől; a budai piacon mézért árulta a magyar foglyokat, egy pint méz volt egy-egy fogoly ára. Ne az ember szégyenletes árúhabocsájtásán és csakélyre hecsülésén botránkozunk meg most, hanem a méz értékének a magasraszókkenésén csudálkozunk. Mellesleg megemlítve: ám a hol alkalma nyílt a magyaroknak, bezzeg segítségül vette a kis méhet is a török ellen, s nem egyszer történt, hogy a fosztogató, vagy ostromló törököt is, mint pl. Murád szultán hadát is Székesfehérvár ostrománál a közjük zúditott méhkasok lövéselt serege riasztotta el és kónyszerítette összeveszett megfutamodásra.

A méhecek megadóztatásában roppant zsarolással járt el a török. A nép kedve még sem lanyhult a méhészkedés iránt, mert a dézsmaszolgáltatás és a török fosztogatás mellett is nagy hasznát látta a méhészkedésnek.

Hogy az előkelőségek is milyen számottevő jövedelmet élveztek a méhészetből, eléggé bizonyítja az a példa, hogy Apaffy Mihályné méze értékesítéséből szerezte össze török fogságba esett uráért a váltságdíjt.

A méhészarányú méz- és viaszszükségletet a sok száz-ezerre menő köpük bőven ömlesztették. A mezőgazdasági rendszer más volt. A természetet folyton meg-megújuló és gazdagon változatos ékessege állandóan dús legelője volt a méheknek. A földműves ekéje csupán a család élelmezésére szükséges gabona termelése végett törte föl a határ kis részét. Erdő, liget, rét és kaszáló sokkal több volt. A szabályozatlan folyók kiöntései után bújta möhögölők támadtak. Az esők járása arányosabban megözlött volt. Kora tavasztól késő őszig soha ki nem apadtak a mézforrások. Embernyi ember lett légyen, a

ki ősszel egy-egy megemelt kas torbe alatt nem roskadozott. Az udvarháznak olyan díze volt a méhes, mint urának a tisztesség. Főnemes és paraszt, földesúr és jobbágy egymással versenyzett a mébtartásban.

A méz és viasz nélkülözhetetlensége szilárdabban tartotta magát, mint valaha. A kapzeiség és kűfárkodás démona ott inckelkedett már azonban, hogy a becsületes iparkodáson szeplőt ejtsen. A szepesi kamara 1693-ban bamieltással vádolja a kassai viasziparosokat. A mézbamieltás becatelen szokása is több helyen gonoszkodott. A hatalom közbelépésére volt szükség, hogy csirájában elfojtsa a gazságokat. De az ipar megrendült fejlődésével szemben hamarosan hiábavaló erőlködésnek bizonyult a jó szándék.

A méhészek érdekeinek a védelmezését célzó rendelkezéseknek megvolt azonban a kívánt hatásuk. Az árak és vámtételek szabályozása, a méhesekben elkövetett kártételek szigorú megtorlása és a mébtolvajok drákói büntetése kormányzási gondoskodáshoz tartozott.

Nagyon érdekes az a helyes felfogásra valló rendelkezés is, mely a rablóméh pusztítását nálunk már a XVII. században szigorúan tiltotta.

Sajnos, hogy a mébtartás emelkedettségének ezen a szép során itt-ott olyan jelenségek mutatkoztak, mik a méhészet hanyatlását rövid időn föltartóztathatatlanná tették.

A nád-, majd a répacukor ismeretessé lesz és elfoglalja a méz előkelő helyét. A méz, mint az életre és egészségre egyedül jótékonyan ható édesség helyett a spekuláció számtalan okból kifogásolható gyártmányaitól szédül a fogyasztóközönség. A méhsőr üdítő hatásában sem talál már élvezetet az egészség pusztítását kereső önámítás, hanem az árpasör bódító mámorában kéjleg.

A viszonyok változásának már ezen az átmeneti idején is nagyot esett a méz és viasz ára. Ezért és a méhtörzsek nyomasztó megadóztatása miatt (Pest vármegye 1700 ban egy-egy méhkásra 2 $\frac{1}{2}$ dénárban kivett hadi adóval nyomorgatja a méhtulajdonosokat) mindenfelé lanyhult a méhészkedési kedv. Sokan alábbszállították méhtörzseik számát, mások egészen fölbagytak ezzel a foglalkozással.

A földesurak, kik a méz- és viaszdzsma csökkenésével károsodtak, nehéz következményű kikötésekkel kényszerítették jobbágyaikat a méhtartásra. Az erre kötelező szorítás a hatóságok részéről sem hiányzott. Ezeket különben is kogyvezetés terhe alatt királyi rendelet utasította erre, valamint a mébtartás nehézségeinek az elhárítására.

Mária Terézia üdvös intézkedéseinek kell tulajdonítanunk, hogy ismét megmozdult a tevékenység, mely hazai méhészeitünk újra élesztésén törekedett. Ő bízta meg Magyarországot méhészeti ügyeinek az igazgatásával Toldi Józsefet, az akkori méhészek legjelesebbikét, kinek működése méhészetünkre hasznos és eredményes volt.

A Mária Terézia alapította bécsi méhészeti iskolát több magyar méhészt is megtekintette, hogy Janscbától gyakorlati ismereteket szerezzenek és azokat itthon értékesítsék.

Perlesz gróf, Mária Terézia kormánybiztosa, a temesi bánéág méhészeiből 1765-ben társulatot alakított, melynek főleg az volt a célja, hogy kifogástalan mézet juttasson forgalomba. Sajnos, hogy érdeklődés biján hamar fűlöszlott a hazai méhészek legelső szövetsége.

A XVIII. század alkonyán és a XIX. század elején ismét virágozó volt hazánk méhészete. Az életgondokkal

megterhelt zsellér, a komoly mezőgazda, a ridog barczos, a jámbor pap és a könnyüéletű nemes sorra újból odaadón gondolza kedvelt méheit. Egy-egy méhesen 2—300 kas népe zsongott, sőt 600 kassos méheseket is emleget a krónika.

Érdekes tudni, hogy az Erdélyben kassonként szokásos 3 kr. adót 1772-ben 47,167 kassra vetették ki, de mint-hogy a 10 kassnál nagyobb méhesek tulajdonosai föl voltak mentve az ilyen adózástól: Erdély akkori méllállományát félmillió kassa becsülték. A megadóztatásnak ez a módja azt czélozta, hogy kiki minél hamarabb szaporítsa méheinek a számát legalább tízre.

A méz- és főleg a viaszkereskedelem hazai és külföldi forgalmának annyira jelentős középpontja volt Rozanyó, hogy a méhtermékek börzei árjegyzésében most is ott szerepel a „rozanyói” jelző. Kivitelünk abban az időben volt tán a legélénkebb. 1790 ben csupán Fiumén 196,667 forint értékű méz és viasz ment ki bazánkból. 1796-ban pedig 759,896 forint és 32 kr. érkezett be a világpiacra küldött méhtermékeinkért.

A méhészet jövedelmezősége indította Festetich György gróft 1797-ben arra, hogy a méhészetnek a tanítását és gyakorlati elvérelését az általa alapított keshthelyi Georgikumban elrendelte és ennek az ellátására Pethe Ferenc személyében méhészmestert alkalmazott. Ezen a példán a többi gazdasági intézet és más iskolák is fölbuzdultak a méhészet tanítására és az életbe kikerült ifjúság lelkesen terjesztette a hasznos foglalkozást.

KÉPEINKHEZ.

Arany János szobra Nagykőrösön.

Kegyeletes ünnepet ült a napokban Nagykőrös város közönsége. Annak emlékére ugyanis, hogy Arany János hosszabb ideig tanárkodott az ottani gymnasiumban a legsikerültebb költeményei nagy részét ott írta, szobrot emeltek a nagy költő-tanárnak, a melyet a mult hó 25-én lepleztek le társadalmi és irodalmi kiválóságaink és a nagy költő emlékének megünnepelesére összegyűlt díszes közönség jelenlétében. A bronz mellszobor, mely Strobl Alajos szobrásztanár egyik legsikerültebb alkotása, baraszi kőből készült három és fél méter magas talpazaton áll; ugyan ilyen kőből van a szobor mellék-alakja: a „Vén gulyás” is, a kit a nagy költő ugyan-ilyen című költeményében megénekelt és a ki életében Nagykőrös városának hosszú időn át számadó gulyása volt és mikor 110 éves korában meghalt, a nagykőrösi gazdák azzal tisztelték meg, hogy a pótbaraszi-i pusztai gulyásbázból feketével bevont s 36 pár czimeres ökörrrel buzatott észás szekéren szállították baza Nagykőröstre. A szobrot és a leplezés egyes mozzanatait olvasóinknak a jelen számunkban bemutatjuk.

HIREK.

Adományok. A csendőrségi internátus javára újabban a következő adományokat vettük: az újvidéki szárny 249.70, melynek gyűjtő ivén a következők adakostak: Hajdó Márton főhadnagy 3, Vass Mihály jörm. 2, Keresztesi György jörm. 2, Nagy Gábor örsv. 2, Tancsik János cz. örsv. 1, Rakcsányi Vilmos esendőr 1, Bujáki József esendőr 1.50, Pallagi János pr. esendőr 2, Pálfi Péter cz. örm. 6, Marlon Vincze cz. örsv. 1, Tokucsik József, Mazura Károly és Valentik János esendőrök

1—1, Baranyi András örm. 3, Dégi Péter cz. örsv. 3, Kiss Mihály csendőr 3, Hajdú Sándor pr. cs. cz. örsv. 2, Herczeg József pr. csendőr 2, Nyiri Sándor örm. 25, Matheisz János cz. örsv. 10, Kenderesi Bernát cs. cz. örsv. 2, Nagy Lajos jörm. 2, Belényesi István cz. örm. 2, Nyitrai Károly cs. cz. örsv. 2, Illés István csendőr 1, László János örsv. 1.50, Tóth Vincze cs. cz. örsv. 1, Krammer Antal csendőr 1, Balogh József cz. örm. 1.50, Biró Barnabás cz. örsv. 1, Venczel Lajos cs. cz. örsv. —.50, Petrovics Márton Mihály csendőr —.50, Gergely Sándor pr. —.50, Petőfi Sándor örsv. —.50, Erős Károly és Radnics Márk csendőrök 1—1, Hornyák János csendőr 2, Palátka István cz. örm. 1.50, Lukácsi István cz. örsv. 1, Lénárt Sándor és Gera Ferencz csendőrök 1—1, Zengl József pr. cs. cz. örsv. —.20, Németh Ede és Góznér Mátyas cz. őrmesterek 1—1, Szlepecsev Pál cz. örsv. 1, Zellich Pál örm. 3, Krájnnyik József és Benedekfi László cs. cz. örsvezetők 2—2, Székely Jenő csendőr 1, Vaszelinov Sebők cz. örm. 3, Bóné Sándor cz. örsv. 2, Soós Miklós cs. cz. örsv. 3, Fodor Mihály csendőr 1, Kiss József cz. örm. 3, Ungi Mihály cz. örsv. 2, Stegeranu László cs. cz. örsv. 3, Knaut Henrik és Petőfi Sándor csendőrök 1—1, Zalavári István jörm. 5, Szentmiklósi Móricz cz. örsv. 2, Farkas Károly cs. cz. örsv. 1, Butala János csendőr 1, Telek Miklós pr. cs. cz. örsv. 1, Válka Pál cz. örsv. 1, Mudrák László cs. cz. örsv. 1, Szing Ferencz csendőr 1, Kovács Márton pr. cs. cz. örsv. —.50, Hegedüs János jörm. 2, Soós Antal és Horváth István cz. örsv. 2—2, Ketta Illés cs. cz. örsv. 1, Markó Mihály cs. cz. örsv. —.40, Berta János cs. cz. örsv. 2, Spatoszki János cs. cz. örsv. 1, Bor Pál, Bedőcsi Pál és Farkas Miklós csendőrök 1—1, Szádkó Lajos, Szata József és Mészáros István csendőrök —.20—20, Csöke István csendőr 1, Gallusz Imre, Kászonyi Gergely és Bozó János csendőrök —.20—20, Bánfi Sámuel, Brandt Tamás, Koloszar József, Ekes Sándor, Szabó József, Murekán Sámuel, Lakó József és Papp Tivadar csendőrök 1—1, Tóth Géza és Kovács János csendőrök —.50—50, Holló János örm. 2, Balogh Mihály cz. örsv. 1.50, Zagy József pr. csendőr 1, Vidóczy János cz. őrmester 5, Csánádi István cz. örsv. 2, Provis Lukács és Dobos Lajos csendőrök 1—1, Nemes Pál cz. örm. 4, Nagy György cz. örsv. 1, Ács Gergely cs. cz. örsv. 2, Kiss József csendőr 1, Gál Ferencz cz. őrmester 2, Dezső Ferencz cz. örsv. 1, Csépentő Imre pr. cs. cz. örsvezető 1, Ókrös János cz. örm. 3, Nagy Károly csendőr 3, Hegedüs József csendőr 2, Nagy János cz. örm. 1, Petrovics Sándor cs. cz. örsv. 1, Puskás Ferencz cz. örsv., Back Mihály, Cseh József és Paulovics Lajos csendőrök —.50—50, Kez Páter jörm. 1, Hegyesi Gábor cz. örsv. 1, Szanku János csendőr és Graczol J. pr. csendőr —.50—50, Csiszár István cz. őrmester 1.50, Vizi György cz. örsvezető, Máté György, Tóth Péli József VI. és Erhardt János csendőrök 1—1, Schlecht Mihály cz. örm. 1.40, Gróza János cs. cz. örsv., Radakovszky Jeremiás, Jónás csendőrök és Talmácsi Imre pr. csendőr —.20—20, Barna Mihály cz. örm. 2, Oláh Péter cz. örm. és Kövári János cz. örsv. —.50—50, Lóth Ferencz cs. cz. örsv. —.40, Simon József csendőr és Fancsali Bujdosó József pr. csendőr —.30—30, Hereszt József járásőrmester 2, Rozsnyai J. cz. örsv., Mayer Mihály, Kiss József, Hegedüs Gyula cs. cz. örsvezetők, Zelity József, K. Szűcs

Gáspár, Hardt István, Szabó György, Szabó István csendőrök, Grünvalszky Károly cz. örm., Ötvös Miklós, König Károly cs. cz. örsvezetők, Kajtár Sándor, Lukács Kálmán, Mudura György, Horváth Lajos, Schreiner Márton, Nagy Mihály, Szabó Barnabás, Nagy Miklós, Zsigmond Sándor, Takács Dénes csendőrök, Farkas János I. cz. örm., Kapusi György és Vánca Sándor cz. örsvezetők 1—1, Lukocsán Jakab cz. őrmester 2, Vörös Imre cz. őrmester 1.50 és Titz József csendőr —.50. A budapesti pótszárny részéről: Jakab Sándor százados 5, Ambrus Gyula hadnagy-számvivő 4, Molnár Károly számvivő-tiszthelyettes, Dutkon Lajos, Csipkala István, Tőke Sándor, Huber Ferencz törzsőrmesterek, Horváth György, Kovács György őrmesterek és Keresztély Domokos cz. őrmester 3—3, Báthory Lajos őrmester és Ócsödi Gábor örsvezető 2—2, Bodroghy Árpád, jókai körjegyző gyűjtése Nagyjókáról 5.40, Ottava Nándor örm. gyűjtése Magyarbodzakrásznáról 5, Farkas Imre jörm. Hátszeg 2, Szűcs Lajos örsv. neje Volócz 17, csendőrörsök: Jóká 10.50, Ósancz 4 korona. Az eddigi gyűjtések 3298 korona 61 fillért eredményeztek.

Ellenszegülés. Németh Ferencz örsvezető és Kéri Károly csendőrből állott dékánfalvai őrbeli járőr, Tóth Mihály dezserlaki lakos ellenszegülővel szemben, szeptember 25-én a zalamegyei Györgylakán szuronyfegyvert használt és azt súlyosan megsebesítette.

Gyászhir. Dumbovich Emil nyug. csendőrezádos szeptember 26-án Budapesten meghalt. Temetése a cs. és kir. 17. számú helyőrségi kórházból, a római katolikus vallás szertartásai szerint, bajtársainak részvétele mellett, katonai pompával, szeptember 28-án délután 3 órakor ment végbe. Nyugodjék békében!

KÜLÖNFÉLÉK.

A világító kő. Az európaiak minden fölfedezés elsőbbségét maguknak szeretik tulajdonítani. Ebben pedig nagy igazságtalanság rejlik azokkal a keleti, különösen ázsiai népekkel szemben, kik közt nagy tudósok, megfigyelők éltek már az európai kulturát megelőzően is. Így többek közt magunknak tulajdonítottuk a világítókövek első fölfedezését is, pedig ez a dicsőség is másokat illet meg. Egy japán, névezint Sü Nogh, mint a hogy ezt egy japán-kinai-encziklopédia jelzi, sok-sok évvel előzte meg az olasz szaszt, Vincens Casciarolot, kit ma mint a világítókövek fölfedezőjét ismerünk. Ez a japán, a hagyomány szerint, egy olyan ökröt festett-mely mindennap elhagyta a papírost, a melyre festve volt, elment legelni, s csak este tért vissza, hogy megszokott helyén, a vásznon aludjék. Ez a kép a Sung-dinasztia (976—998 K. u.) uralkodójához, Tai-Tsung-hoz került, a ki udvari embereit gyönyörködtette a képpel és fölvilágosítást kért tőlük. A magyarázatot senki sem tudta megadni. Végül akadt egy buddhista pap, a ki a vándorló festett ökr mibenlétét megmagyarázta. Az ökr, úgymond, olyan anyaggal van festve, a mely világító-anyagot tartalmaz s a melyet Sü Nogh az osztrigahéjból állított elő. A fényes napon a foszforeszkálás nem volt látható és ez a körülmény arra a gondolatra terelte őket, hogy az ökr legelni ment. Este azonban, mikor a foszforeszkálás ismét jelentkezett, mondták, hogy az ökr visszatért aludni.

Csusz, kőszvény, reuma
ideges fejfájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
csontbántalmak ellen
kifejező hatásnak bi-
zonyított szer

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő hálaíratok bizonyítják, hogy mily kifejező hatása van. Valódi csak nálunk kapható, Kis tégely 1 K. nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve

Szenthe Lajos gyógyszer.
Budapest, Damjanich-utca 2.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőségnevtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes esetekben válaszol, ha a válasz, kényeségénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje véteessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

N. M. Segesvár. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre. Egy koronás bélyeg helyett — valószínűleg tévedésből — csak öt darab 10 filléres levélbélyeget küldött, a melyeket lapunk javára bevételőztünk.

F. A. nyug. csendőr Parajd. Olvassa el lapunk 1908. évi 35. számának 416. lapoldalin közölteket.

K. D. cz. őrmester Zetelaka. Forduljon a fű tanítójához, a ki — ismerve a gyermeket — a legjobb tanácsokat adhatja. annyit azonban mi is mondhatunk, hogy ily korban csak ipariskoláról lehet szó. Hogy milyen iparhoz van legnagyobb kedve, töle kell megkérdezni. Az állami ipariskolákban díjtalan a kiképzés.

Árva. Ön továbbszolgáló altisztnak tekintetik, így alig hiszszük, hogy őcsépe miot esáldfontartó póttartalékba helyeztetnék.

A. Igen, a közigazdálkodás torhéra, még pedig esetládó címen.

Kiváncsi járásőrmester. Bizony lefoglalják a fizetését. A tárgyaláson vagy személyesen köteles megjelenni, vagy magát ügyvéd útján képviseltetni, mert elleo esetben, ha még oly igazságos ügy van is, a bíróság elmakacsolja s kénytelen a következőket visolni.

Többeknek. A nagyváradi altiszti iskolába azok, a kik a továbbképző tanfolyam vizaga-jegyzőkönyve szerint arra alkalmasak, be lesznek vezényolva. Az altiszti tanfolyam f. október hó 1-én áll fel, de ha szükséges, egyes kerületi parancsnokságoknál is lesz altiszti tanfolyam.

Tiszamenti csendőr. 1. A büntető törvénykönyvben erre nincs §, a bíróságtól függ, hogy miért és mily büntetéssel sújtja. 2. Olvassa el lapunk mult évi 5., 13. és 6. számaink ezen rovatában közölteket. 3. Csak a csendőr tudja azt jól elvégezni, különben mindig a körülményektől függ.

O. J. 130. A magán uton szerzett iskolai bizonyítvány ép annyit ér, mint a rendez tanuló bizonyítványa. Előfordultak azonban esetek, hogy egyesek pénzért szoroztak maguknak bizonyítványt, a mely természetesen érvénytelennek lett nyilvánítva.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Orbán István ezimzetes őrmester, mert 1910. évi július hó 19-én Püspökhatvan község szélén a cséplés céljából összehordott gabona asztagok egyikének kigyulása alkalmával, faradtságot nem ismerő s meg gondoltsággal párosult, higgadtsággal vezetett oltás, valamint a bámuló és jajveszékélő lakosság folytonos buzdítása által az egymáshoz közel álló asztagok közt a tűz tovább terjedését megakadályozta s ezáltal nem csak 64 gabona asztagot mentett meg a biztosnak vált pusztulástól, hanem egyszeramind férfias magatartásának és kötelességtudásának is igen szép tanujelét adta.

Markovics Horváth Mihály őrsvezető hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanusított kiváló buzgalmaért és igen eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes neveléseért és befolyásolásaért, őrsének mindenkor példaszertü rendben tartásáért, nemkülönben példás magatartásáért.

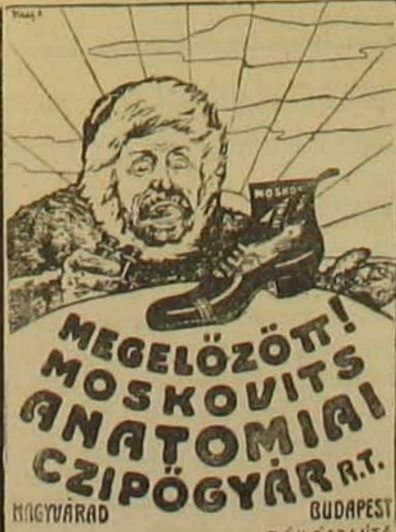
A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Rác György őrsvezető, hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen a lefolyt évben, a közbiztonság terén kifejtett buzgó és eredményes működéséért, valamint az 1909. évi szeptember havában Százhalombatta községben a csendőrhárort megtámadott kóbor cigánybandával szemben tanusított férfias és bátor magatartásáért.

Mikics József csendőr cz. őrsvezető, 7 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működéséért, valamint példás magaviseletéért.

Villamos és gőzörőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Roményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségetes díjtalanul. Kivétel a villáz minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerülendő.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:
Horváth Rózsás Imre esendőr, esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó tevékenysége és jó magaviseletéért.

Előléptettek:

Az 5 évi esendőrségi szolgálat betöltése után:

1910. évi szeptember hó 24-ével:

A m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Orbán Péter Pál, Borbély Antal, R. Dávid István, Asztalos József és Papp Bándor II. esendőrök, esendőr címzetes őrsvezetőkkel.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel előléptetett:

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:
Szalai Lajos ez. őrsvezető, 1910 szeptember 14-én.
A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:
Tinka Demeter ez. őrsvezető, 1910 augusztus 31-én.
A m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:
György István ez. őrmester, 1910 szeptember 5-én
és Gulyás János őrsvezető, 1910 szeptember 11-én.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 1910 szeptember 2-án kelt 87180/16. számú rendeletével, Purgely József, III. számú esendőrkerületbeli ez. őrsvezető részére a neki adományozott II. osztályu ezüst vitézségi érem után illetékes, napi 32 fillérből álló jelvénypótdíjat, 1910 szeptember 1-től folyósította.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. sz. esendőrkerület állományában:
Pauhovics János járásőrmester, Szabó Lajos ez. őrsvezető és Biró Imre esendőr 3—3, Lázár Kálmán őrmester és Szilágyi Lajos es. ez. őrsvezető 1—1 db 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. IV. sz. esendőrkerület állományában:
Sztárossik Antal, Izsák Párkás, Kovács János V., Dunatos János, Hlinka Rezső, Kornestyán Antal, Kolika András és Vörös Kálmán esendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. esendőrkerület állományában:
Lőrincz József ez. őrsvezető, Vatahy Máriával 1910 szeptember 4-én, Bereczken.
Király József ez. őrsvezető, Kocsis Máriával, 1910 augusztus 20-án, Kolozsváron.
A m. kir. II. sz. esendőrkerület állományában:
Szabó Márton I. őrmester, Kerekes Rozáliával, 1910 szeptember 4-én, Szegeden.
A m. kir. III. sz. esendőrkerület állományában:
Somogyi János ez. őrmester, Bálizs Erzsébettel, 1910 szeptember 1-én, Szenttamáson.
Purgely József ez. őrsvezető, Greskovics Rozália Juliannával, 1910 szeptember 3-án, Csongrádon.
A m. kir. V. sz. esendőrkerület állományában:
Bicsanovszky Tamás es. ez. őrsvezető, Medveczky Martinek Johannával, 1910 augusztus 25-én, Turdosinban.
Párkás István III. őrsvezető, Kubas Francziskával, 1910 szeptember 10-én, Csesztén.
Janek József ez. őrmester, Mutkovics Paulával, 1910 augusztus 23-án, Galgócson.
Kertész János őrsvezető, Untermayer Albinával, 1910 szeptember 10-én, Besztercebányán.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás az edelőnyi kir. járásbírósnál. Fizetés pótdíjakkal 1400 korona, lakpénz 400 korona Négy középiskolai osztály. Telokönyvi vizaga Kérvények a miskolci királyi törvényszék elnökéhez 1910. évi október hó 25-ig.

Egy irnoki állás a tatai kir. járásbírósnál. Fizetés pótdíjakkal 1400 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Hat havi előzetes bírósági próbaszolgálat. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telokönyvi vizaga. Kérvények a komáromi kir. törvényszék elnökéhez 1910. okt. 25-ig.

Egy hivatalos állás az ipolyvári kir. törvényszéknél. Fizetés 600 korona. Szabályszerű lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Hatáskörrel 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az ipolyvári kir. törvényszék elnökéhez 1910. évi nov. 5-ig.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Budics-u.

A m. kir. esendőrség szíves figyelmébe! Az a esendőr, aki órái, ókört ókár vásárolni, egy kézpenz mint részletre, forduljon olyan szöghez, amely rövid 1—2 év alatt kifizetést csak a esendőrségtől 120 fill. merő kivételre részelt, ezen ell. merővel csak azérl értéke el, mivel a sajtó kézből az bályzati óra egy hó alatt legfeljebb csak 5 peng. zot különböz. Keresni sziveskedjenek mintákat kérn. A mintákuk óra 11 koronától follel.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— esendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

A legújabb mintájú ruha és legyverzei és tömegkönyvecskék raktáru-
kon készen kaphatók.